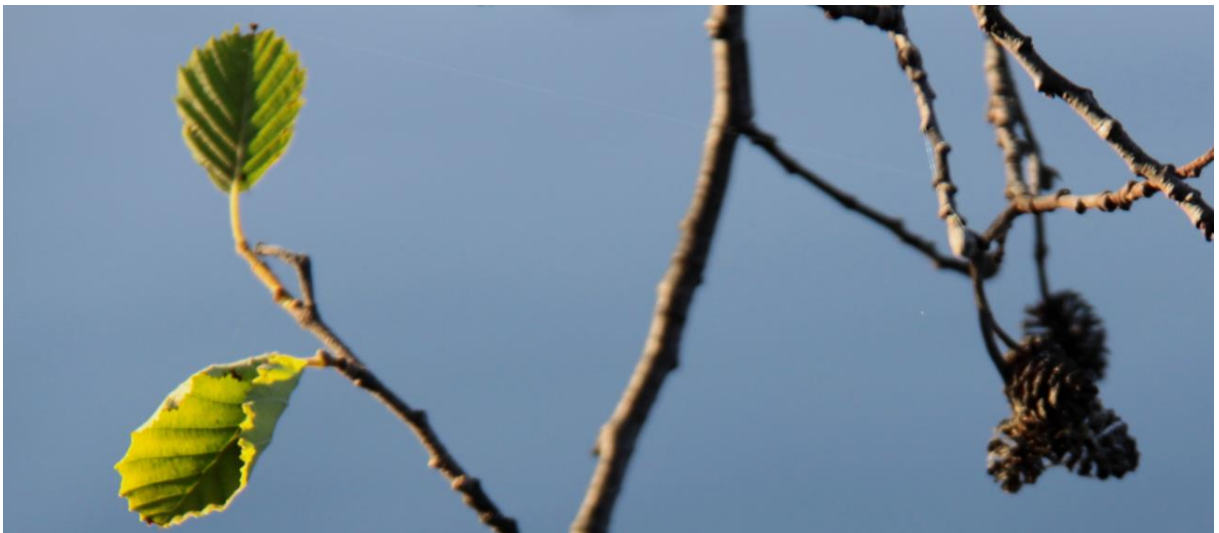

Ristijärven kunta

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2021

Kuva: Maritta Karjalainen

Kunnanhallitus   xx.x.2022
Kunnanvaltuusto   xx.6.2022

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
1.1.5 Ristijärven kunnan henkilöstö	11
1.1.6 Ympäristöasiat	16
1.1.7 Arvio tulevasta kehityksestä	16
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	17
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	19
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
1.3.2 Toiminnan rahoitus	21
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	22
1.5 Kunnan kokonaistulot ja –menot	24
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	25
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	25
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	26
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	27
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	27
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut	27
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely	33
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely	33
1.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	35
2.1 Kuntastrategian toteutuminen	35
2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	36
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen	36
2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	62
2.3.4 Investointiosan toteutuminen	63
2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen	64
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	65
3.1 Tuloslaskelma	65

3.2	Rahoituslaskelma	66
3.3	Tase	67
3.4	Konsernilaskelmat	68
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	75
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	75
4.1.1	Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät.....	75
4.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet.....	75
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	76
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	80
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	80
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	85
4.4	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot...	89
4.5	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	90

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Talousarviovuosi oli toinen perättäinen koronavuosi, viruksen levitessä maailmalla ja myös Suomessa. Välillä tilanne parani ja välillä mentiin huonompaan suuntaan kuitenkin niin, että sairaalahoitokapasiteetti riitti. Rokotusten edistymisestä huolimatta tauti tavoitti myös lapset ja nuoret. Tilanteen kanssa opittiin elämään, kuitenkin huolehtien edelleen terveysturvallisesta toiminnasta kokoontumisten suhteen. Kunnassa ei esiintynyt joukkoaltistumisia.

Koronapandemiasta huolimatta Suomen talous kasvoi kevään ja kesän aikana, eikä notkahdusta loppuvuodenkaan aikana tapahtunut. Suomen kuntatalous selvisi vahvana toisesta koronavuodesta. Kotimaan matkailu lisääntyi huomattavasti, mikä osaltaan on vaikuttanut kuntatalouden kehitykseen.

Talousarviovuoden tulos oli parempi, kuin mihin talousarviossa osattiin varautua. Sotekustannusten osalta päästiin parempaan tulokseen koronatukien kasvun ja palkkaharmonisaatiosta johtuvien kulujen jäätyä pienemmäksi. Kunnan verotulot ja valtionosuudet kasvoivat ja myös kunnan omassa toiminnassa saatiin aikaan säästöjä. Investointien ollessa minimissä. Uutta lainaa talousarviovuoden aikana ei nostettu.

Tilikauden tulos on -31 058,44 euroa ja ylijäämä 87 112,36 euroa. Kainuun Soten 20,3 me:n alijäämästä kunnalle tuli lisämaksua reilut 381.000 euroa. Tulokseen vaikutti myös kunnan taaseen oikaisu toimintansa lopettaneen Seniorpolis Oy:n osakkeiden arvon alaskirjauksena.

Kunnassa aloitettiin ensimmäisen tuulivoima yleiskaavan laatiminen. Tuulivoiman rakentaminen on vuosien - jopa vuosikymmenen – työ. Olennaisena tähän liittyvät ympäristövaikutusten arviointi, kaavoitus ja uusien siirtoverkkojen rakentamisen.

Varhaiskasvatus ja perusopetus toteutui normaalisti, eikä etäopetukseen jouduttu turvautumaan. Myös vapaan sivistystyön kurseja ja tilaisuuksia järjestettiin huomioiden viranomaisten rajoitukset, ohjeet ja suositukset. Kokouksia pidettiin hybridikokouksina ja etätöitä tehtiin mahdollisuuksien rajoissa. Ristijärven Pirtin -alueen kauppa toteutui ja leirintäalue sai uuden yrittäjän. Valtiokonttorilta saatiin lahjana kiinteistö, jonka tuottoja käytetään tulevana vuosina kuntalaisten terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Talouden tasapainoon saaminen edellyttää jatkossakin toimenpiteitä kunnassa. Kustannusten yleisen nousun ja inflaation vaikutukset näkyvät jo kuluvana toimintavuotena kunnan taloudessa. Oma toimintaa on sopeutettava edelleen ja yhteistyötä naapurikuntien kanssa lisätävä kaikessa toiminnassa, missä se on perusteltua toteuttaa. Talouden ennustettavuus ja hallinta paranevat vuoden 2023 alusta alkaen, kun hyvinvointialue ottaa vastuulleen valtion rahoittamana maakunnan sote-palvelut.

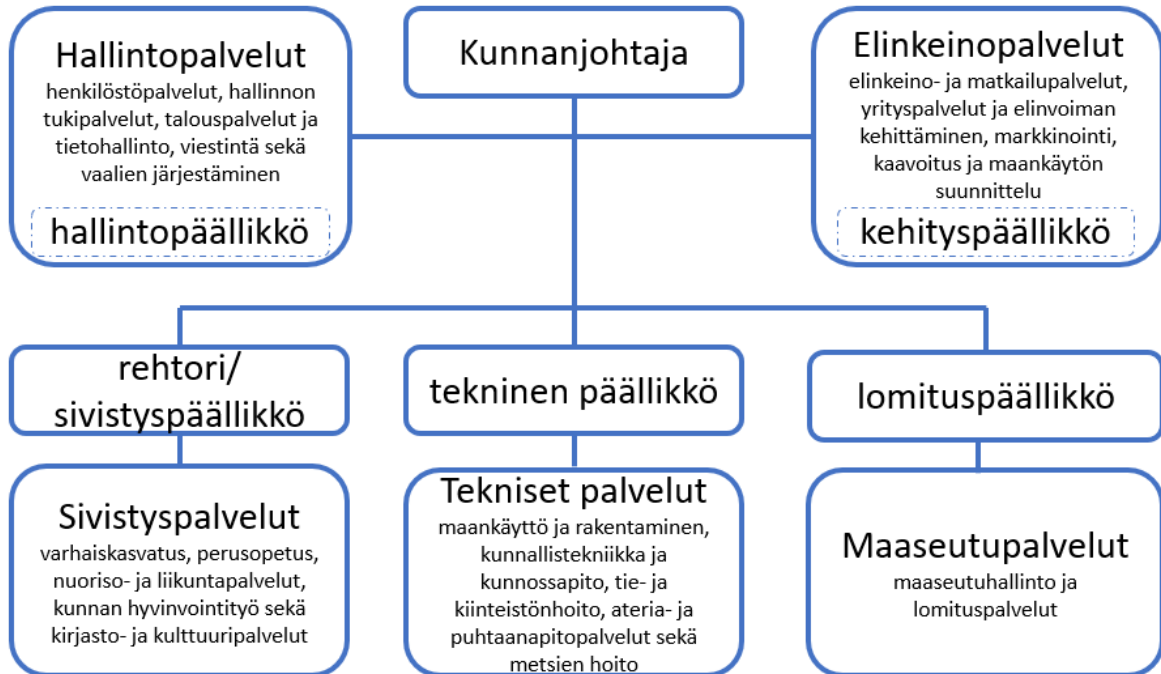
Ristijärvellä 21.3.2022

Petteri Seppänen

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Henkilöstöorganisaatio ja toiminnot

Henkilöstöorganisaatio jakautuu palvelu- ja tehtäväalueisiin, joita ovat hallintopalvelut, sivistyspalvelut, tekniset palvelut sekä maaseutupalvelut.

Kuva 1. Henkilöstöorganisaatio.

Toimielinorganisaatio

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuustossa on 15 valtuutettua, valtuustokauden päättyessä 30.7.2021 valtuutettuja oli 14. Kuntavaalit pidettiin 13.6.2021 ja uusi valtuusto aloitti kautensa 1.8.2021. Kevätkaudella valtuusto kokoontui kaksi (2) kertaa ja syyskaudella neljä (4) kertaa.

valtuutettu 1.1.-30.7.2021	puolue	valtuutettu 1.8.-31.12.2021	puolue
Tolonen Ritva, pj.	KESK	Tolonen Arto J, pj.	KESK
Klemetti Arto, I vpj.	KESK	Oikarinen Olavi, I vpj.	KESK
Keränen Hanna-Leena, II vpj.	KOK	Häyrynen Matja, II vpj.	VAS
Haapamäki Marja	VAS	Heikkinen Salla	KESK
Heikkinen Eineliisa	KESK	Hälinen Hannu	KESK
Heikkinen Mauno	KESK	Kanervo Juha	KESK
Hälinen Hannu	KESK	Klemetti Arto	KESK
Karppinen Leila	KESK	Korhonen Mari	KESK
Oikarinen Olavi	KESK	Karppinen Leila	KESK
Oikarinen Paavo	KESK	Oikarinen Paavo	KESK
Pietilä Olli	KOK	Oikarinen Ulla-Maija	VIHR
Salonen Outi	KESK	Sotala Anssi	PS
Tolonen Helka	KESK	Suutari Mikko	PS
Tolonen Tarja	KESK	Tolonen Helka	KESK
		Tolonen Arto O	KOK

Kunnanhallitus

Kevään kunnanhallitus kokoontui yhdeksän (9) kertaa ja syksyn kuusi (6) kertaa. Kunnanhallituksessa on seitsemän (7) jäsentä.

jäsen 1.1.-30.7.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Oikarinen Paavo, pj.	KESK	Heikkinen Mauno
Tolonen Tarja, vpj.	KESK	Heikkinen Eineliisa
Hälinen Hannu	KESK	Heikkinen Matti
Karppinen Leila	KESK	Oikarinen Olavi
Pikkarainen Tapio	KESK	Kurkinen Kaarlo
Tolonen Helka	KESK	Heikkinen Hilikka
Pietilä Olli	KOK	Tähkääpä Liisa

jäsen 1.8.-31.12.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Oikarinen Paavo, pj.	KESK	Heikkinen Mauno
Heikkinen Salla, vpj.	KESK	Torvinen Minna
Kanervo Juha	KESK	Härkönen Janne
Karppinen Leila	KESK	Heikkinen Hilikka
Korhonen Mari	KESK	Roimela Katariina
Raninen Pertti	VIHR	Pietilä Olli
Sotala Anssi	PS	Suutari Mikko

Lupa- ja valvontalautakunta

Lautakunta, jossa on viisi (5) jäsentä, kokoontui kerran kevään aikana.

jäsen 1.8.-31.12.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Heikkinen Mauno, pj.	KESK	Kinnunen Simo
Raninen Pertti, vpj.	VIHR	Kurkinen Kaarlo
Haapamäki Marja	VAS	Kyllönen Esko
Pikkarainen Tapio	KESK	Heikkinen Eineliisa
Salonen Outi	KESK	Keränen Riikka

jäsen 1.8.-31.12.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Tolonen Helka, pj.	KESK	Salonen Outi
Raninen Pertti, vpj.	VIHR	Pietilä Olli
Haapamäki Marja	VAS	Häyrynen Matja
Härkönen Janne	KESK	Kemppainen Anu
Suutari Mikko	PS	Kurtti Marko

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontui neljä (4) kertaa keväällä ja kerran syksyllä. Tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä.

jäsen 1.8.-31.12.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Klemetti Arto, pj.	KESK	Trumf Jorma
Haapamäki Marja, vpj.	VAS	Juntunen Anja
Kemppainen Anu	VAS	Tervonen Timo
Roimela Katariina	KESK	Laakso Minna-Liisa
Tolonen Arto O	KOK	Keränen Hanna-Leena

jäsen 1.8.-31.12.2021	puolue	varajäsen 1.1.-30.7.2021
Klemetti Arto, pj.	KESK	Tolonen Arto J
Hälinen Hannu, vpj.	KESK	Ylijukuri Mikko
Haapamäki Marja	VAS	Juntunen Anja

Kurtti Marko	PS	Halkola Aune
Leinonen Taina	KOK	Keränen Hanna-Leena

Keskusvaalilautakunta

jäsen 1.8.-31.12.2021	varajäsen (ei henk.koht.) 1.1.-30.7.2021
Kemppainen Martti, pj.	1. Romppainen Martti
Tähkääpä Liisa, vpj.	2. Pyykkönen Marja-Maija
Heikkinen Irmeli	3. Tukiainen Hannu
Savikko Helena	4. Kemppainen Anu
Tolonen Ari	5. Härkönen Vesa

jäsen 1.8.-31.12.2021	varajäsen (ei henk.koht.) 1.1.-30.7.2021
Kauppila Antti, pj.	Tolonen Ari
Tähkääpä Liisa, vpj.	Keränen Hanna-Leena
Heikkinen Irmeli	Tolonen Erkki
Romppainen Martti	Keränen Hannu
Savikko Minna	Leiniö Ulrika

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen palvelu- ja tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat, joiden päätösvalta määritellään hallintosäännössä. Näitä ovat

- hallintopalvelut: kunnanjohtaja ja hallintopäällikkö
- sivistyspalvelut: rehtori/sivistyspäällikkö, varhaiskasvatusvastaava, kirjasto- ja kulttuuritoimen vastaava
- tekniset palvelut: tekninen päällikkö
- maaseutupalvelu: lomituspäällikkö

Johtoryhmä

Johtoryhmän kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja. Johtoryhmään kuuluvat hallintopäällikkö, kehityspäällikkö, lomituspäällikkö, sivistyspäällikkö ja tekninen päällikkö.

Laajennettu johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa ja siihen kuuluvat johtoryhmän jäsenten lisäksi tehtäväalueiden esimiehet.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Talous kasvaa nopeasti vuosina 2021 ja 2022, vaikka kasvu jää koronaepidemian kiihtymisen ja rajoitustoimien vuoksi vuodenvaihteessa aiemmin arvioitua hitaammaksi, arvioi valtiovarainministeriö. Vuonna 2022 bruttokansantuotteen (bkt) arvioidaan kasvavan 3,0 prosenttia, vuonna 2023 1,5 prosenttia ja vuonna 2024 1,4 prosenttia. Nämä arviot olivat ennen kuin Venäjä käynnisti 24. helmikuuta 2022 Valko-Venäjän tuella sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaan. Kuntarahoituksen suhdanne-ennusteen (9.3.2022) mukaan ennusteita ei enää voida pitää realistisena, vaan arviot jäävät noin puoleen aikaisemmin arvioidusta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee voimakkaasti, ja velka suhteessa bkt:hen pienenee väliaikaisesti vuosina 2021–2022. Ripeä talouskasvu ei kuitenkaan poista julkisen talouden tulojen ja menojen epätasapainoa. Talouskasvun hidastuessa myös velkasuhde kääntyy uudelleen kasvuun.

Kansantalouden nopea elpyminen vuoden 2020 koronakuopasta ja terveysturvallisuuteen liittyvien koronatuukien täysimääräisyyden varmistuminen vuodelle 2021 ovat vahvistaneet kuntatalouden lähtötilannetta. Julkista taloutta ovat vahvistaneet erityisesti verotulojen ja sosiaaliturvamaksuista saatavien tulojen ripeä kasvu, joka on seurausta nopeasta talouskasvusta ja työllisyyden kohenemisestä. Lisäksi talouden nousu taantumasta on vähentänyt elvytys- ja tukitoimien tarvetta, mutta toisaalta koronaepidemia kuormittaa yhä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Valtion kunnille myöntämät koronatuuet ovat paikkailleet varsin hyvin pandemian aikana tulopohjaan syntyneitä aukkoja ja asukkaiden lisätuen tarvetta. Verotulot kasvoivat reippaasti talouden elpymisen ja erityisesti yhteisöveron tuntuvan kasvun myötä. Sen sijaan kuntien valtionosuudet pienentyivät edellisvuodesta. Laskun taustalla on odotetusti se, että valtaosa kuntien ja kuntayhtymien koronatuista maksettiin vuonna 2021 valtionavustuksina eikä suorina valtionosuuksina vuoden 2020 tapaan.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintatuottoja ovat kasvattaneet muun muassa hallituksen tulevaisuusinvestoinnit, viime vuodelta kuluvalle vuodelle valuneet kuntayhtymien avustukset ja muut koronan haittojen vähentämiseen tähtäävät hankkeet. Myös hoitojonojen purkaminen näkyy kuntayhtymien myyntituottojen kasvuna.

Samoin kuntien maksutuottojen toipuminen sekä muiden toimintatuottojen, kuten vuokratuottojen, piristymisen on lisännyt toimintatuottojen kertymää koronakuoppaan vuonna 2020 verrattuna.

Koronapandemiaan liittyvät toiminnalliset ja rahoitukselliset poikkeustekijät tekevät vuosien 2020 ja 2021 ajankohtien välisistä vertailuista hyvin poikkeuksellista ja epävarmaa. Lisäksi vuoden 2021 kuntataloustilaston tiedonkeruun uudistuminen ja siirtyminen Tilastokeskuksesta Valtiokonttoriin näkyy tilaston sisällössä.

Ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät edelleen koronapandemiaan ja sen hallitsemiseksi tehtyjen rajoitustoimien kehitykseen. Virusmuunnokset muuttavat taudinhillinnän näkymiä epävarmempaan suuntaan, ja jos kehittyvien maiden taloudet kehittyvät heikosti ja niiden pandemian hoito epäonnistuu, on se merkittävä isku maailmantalouden kasvulle.

Epidemian pitkittyminen vähentäisi yksityistä kulutusta ja erityisesti palveluiden kysyntää, mikä heikentäisi talouden toipumista. Tautitilanteen heikentyminen näkyy myös investointiympäristön epävarmuuden lisääntymisenä, mikä voi lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Inflaation kiihtymisen arvioidaan olevan väliaikainen ilmiö, ja inflaatio mahdollisesti hidastuu jälleen vuoden loppupuoliskolta lähtien. Inflaatio-odotusten nousuun liittyy myös keskeisesti huoli siitä, että hintojen myötä myös palkat nousevat. Hinta-palkka-kierre taloudessa olisi itseään ruokkiva ja pidempiaikainen ilmiö, joka hidastaisi talouskasvua. Nykytiedon valossa myös inflaatio on kiihtymässä odotettua enemmän. Kuntarahoitus arvioi kuluttajahintojen nousun kasvavan tänä vuonna 3,7 prosenttiin ja laskevan 2,0 prosenttiin vuonna 2023.

Hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. Ensimmäiseksi vaikutukset Suomen kansantaloudessa näkyvät lähinnä uusina puolustustoimintaan, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon liittyvinä määrärahatarpeina valtiontaloudessa.

Kuntien varautuminen huoltovarmuuteen, häiriöihin ja hybridivaikuttamiseen on oltava ajan tasalla. Kunnille aiheutuu menopaineita myös ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden, kuten terveystalveluiden, varhaiskasvatuksen tai opetuksen, järjestämisestä. Jos Venäjän sota Ukrainassa

pitkittyä ja nostaa Suomessa työttömyyttä, kunnille aiheutuu työttömyyden hoidosta lisäkustannuksia niin sosiaaliturvan kuin työttömien palveluiden muodossa.

Venäjänsä hyökkäyksellä on väistämättä vaikutuksia myös julkisen sektorin verokertymiin, ensimmäisenä kulutusveroihin. Myös yhteisöveroon välittyvät vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin valtioon, sillä kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on pienempi kuin valtiolla. Kuntien merkittävin vero on kunnallisvero. Kunnallisveroa maksetaan myös etuuksista, mikä tasaa kunnallisverotuottoihin kohdistuvia heilahteluja. Sodalla ei ole juuri vaikutusta kiinteistöverotuksen tuottoon.

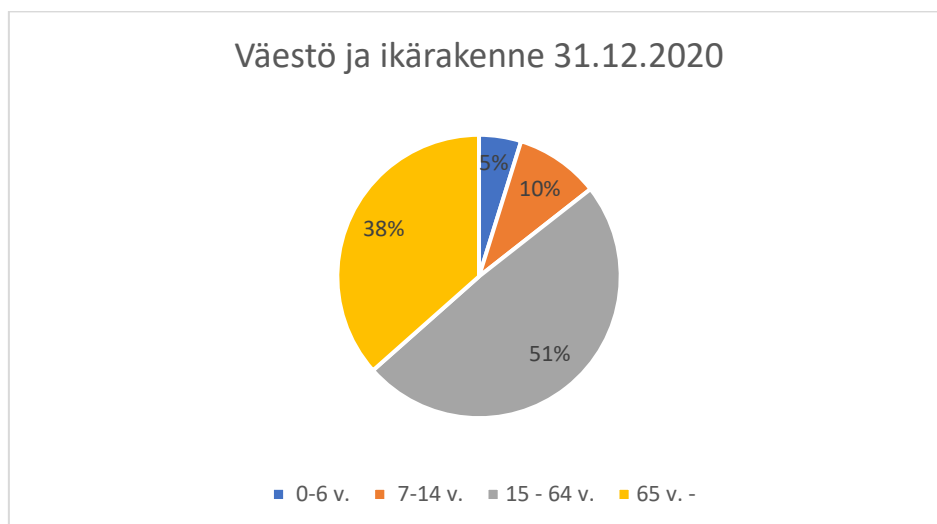
Lähde: Kuntaliitto Pääekonomistin palsta 30.11.2021 ja VM taloudellinen katsaus 20.12.2021. Kuntaliitto Pääekonomistin blogi 8.3.2021.

Oman alueen taloudellinen kehitys

Kunnat päättivät marraskuun puolivälissä vuoden 2022 veroprosenteistaan. Sote-uudistuksen toteuduttua vuoden 2023 alusta kunnat eivät voi enää muuttaa tuloveroprosenttiaan lainkaan. Sen sijaan vuoden 2023 alussa kunnallisveroprosenttia leikataan veroprosenttileikkurilla. Ristijärven veronkorotuksen taustalla oli muun muassa väestön ikääntyminen ja väheneminen sekä heikosti kehittyvät verotulot ja pienenevät valtionosuudet. Muut Kainuun kunnat pitivät veroprosentit ennallaan.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Kainuun väkiluku vuonna 2021 oli 71 275 henkilöä (2020: 71 680). Kunnan asukasluku 31.12.2021 oli 1 211, mikä oli edellisvuoteen verrattuna 24 asukasta vähemmän. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 15 %, 15–64-vuotiaita on 51 % ja yli 64-vuotiaita on 38 % (2020). Yli 75-vuotiaiden osuus yli 64-vuotiaista on 18 %.

Kuntaa syntyi 7 vauvaa, uusia asukkaita muualta Suomesta muutti 49 henkilöä, kun taas kunnasta poismuuttaneita oli 54 henkilöä. Väestöllinen huoltosuhde on 94,8 ja se kuvaa lasten ja vanhusikäikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä ylittää 30–64-vuotiaiden määrän vuonna 2022.

Kuva 2. Väestö ja ikärakenne Ristijärvellä 2020. Kuntaliitto.

Työvoiman kysyntä Kainuussa oli ennätysellisen vilkasta vuonna 2021. Kainuussa oli joulukuun lopussa 3 335 työnhakijaa ja työttömyysaste, työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,8 % (koko maa 10,5 %). Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin TE-palveluihin 80 % enemmän kuin edellisena vuonna. Eniten paikkoja ilmoitettiin rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöille, palvelu- ja myyntityöntekijöille sekä ryhmälle muut työntekijät eli esimerkiksi

siivoojille ja eri alojen avustaville työntekijöille.

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Työttömät työnhakijat			Muutos		Työttömistä työnhakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat		
	Joulu 2021	Marras 2021	Joulu 2020	Joulu 2021	Joulu 2020	%	%	Joulu 2021	Marras 2021	Joulu 2020	Joulu 2021	Joulu 2020
Hyrnsalmi	100	93	127	-27	-21	...	12,1	18	23	12	6	50
Kajaani	1 745	1 471	1 928	-183	-9	178	10,5	780	779	516	264	51
Kuhmo	399	374	485	-86	-18	47	12,4	73	72	57	16	28
Paltamo	168	151	198	-30	-15	13	13,2	19	21	23	-4	-17
Puolanka	149	144	171	-22	-13	14	16,4	22	...	17	5	29
Ristijärvi	58	52	65	-7	-11	...	11,4	5	...	11	-6	-55
Sotkamo	318	302	376	-58	-15	38	6,9	124	129	132	-8	-6
Suomussalmi	398	357	478	-80	-17	34	13,4	42	44	55	-13	-24
Kainuu	3 335	2 944	3 828	-493	-13	333	10,8	1 083	1 089	823	260	32

Lähde: TEM Kainuu Työllisyyskatsaus, joulukuu 2021.

Tilastokeskuksen (2020) mukaan Ristijärven kunnan taajama-aste on 43 ja asukastiheys 1,5 as/km². Kesämökkejä Ristijärvellä on 555, mikä lähenee asuntokuntien määrää 639. Perheiden määrä oli viime vuonna 338, joista lapsiperheitä 85.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tuloperusteiset muutokset

Valtuusto päätti korottaa Ristijärven tuloveroprosentin joulukuun kokouksessaan 22 %:iin. Kiinteistöveroprosentit pysyivät vuoden 2020 tasossa.

Vuoden 2021 tuottojen (verotulot, valtionosuudet, toiminta- ja rahoitustuotot) kokonaismäärä oli yhteensä 14 452 682 euroa. Tuotot vähenivät edellisestä vuodesta 730 273,05 euroa. Verotuloja kertyi 8,6 % (420 584 euroa) enemmän kuin edellisvuonna. Yhteisöveroja kertyi 51,7 % enemmän kuin edellisenä vuonna ja kiinteistöveroakin 9,8 %. Tuloveron kasvu oli 2,3 %. Hyvä verotulokertymä johtui valtion koronakorotuksista.

Verotulot verolajeittain	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Kunnan tulovero	3 676 000			3 731 542	55 542
Kiinteistövero	828 000			830 476	2 476
Osuus yhteisöveron tuotosta	600 000			772 363	172 363
Yhteensä	5 104 000	0	0	5 334 381	230 381

Valtionosuudet laskivat edellisvuoteen verrattuna 5,2 % (337 197 euroa). Peruspalvelujen valtionosuus väheni 6,9 %, opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus 9,0 %.

Valtionosuudet	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
kunnan peruspalvelujen vos	5 438 047			4 607 661	-830 386
verotulojen tasaus	974 505			974 505	0
opetus- ja kulttuuritoimen vos	-247 000			-270 236	-23 236
verotulomenetysten komp.				840 844	840 844
Yhteensä	6 165 552	0	0	6 152 774	-12 778

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly edellä esitettyyn kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen.

Rahoitustuottoja kertyi 10 530 euroa vähemmän vuonna 2021.

Ristijärven kunnan vuoden 2021 tulos on 87 112,36 euroa ylijäämäinen. Tulosta heikensi Senioripolis Oy:n osakepääoman 147 500 euron alaskirjaus. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän alijäämä pieneni hieman ennustetusta koronakorvausten ansiosta. Soten alijäämä vuonna 2020 oli 20 348 280 e, josta Ristijärven kunnan osuus oli 381 637 euroa. Soten maksuosuutta vähensi Kainuun kuntien maksuosuuksien tasauslaskelmien korjaukset vuosilta 2015–2018. Soten maksuosuudesta vähennetty hyvitys 201 172 euroa pienensi maksuosuuden 7 432 673 euroon.

Toimintakulut olivat kokonaisuudessaan -13 951 603 euroa ja pienenevät edellisvuodesta 937 583,34 euroa. Merkittävien kuluerät henkilöstökulut pienenevät 295 239 euroa ja teknisten palvelujen ostot 438 960 euroa.

Olellaiset toiminnalliset muutokset

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia näkyi päivittäisessä työskentelyssä myös vuonna 2021. Kunnantalon ovet pidettiin avoinna, mutta kokoontumisia ja kokouksia pidettiin pääosin etänä.

Käynnissä oli useita koko Kainuun yhteisiä tietohallinnon projekteja. Atean tietohallintopalvelut otettiin käyttöön helmikuussa, ja se aiheutti jonkin verran ylimääräistä työtä, jotta kaikki työasemat ja ohjelmat saatiin kaikilta osin käyttöön. Tämän takia jouduttiin uusimaan myös jonkin verran it-laitteita. Tiedonhallintalain edellyttämiä toimenpiteitä jatkettiin Sofigate Oy:n vetämänä ja projekti päättyi vuoden vaihteessa. Ennakoimattomat tietohallintoprojektit olivat laajempia kuin talousarviossa oli osattu arvioida, mutta niistä ei kuitenkaan aiheutunut talousarviomuutoksia.

1.1.5 Ristijärven kunnan henkilöstö

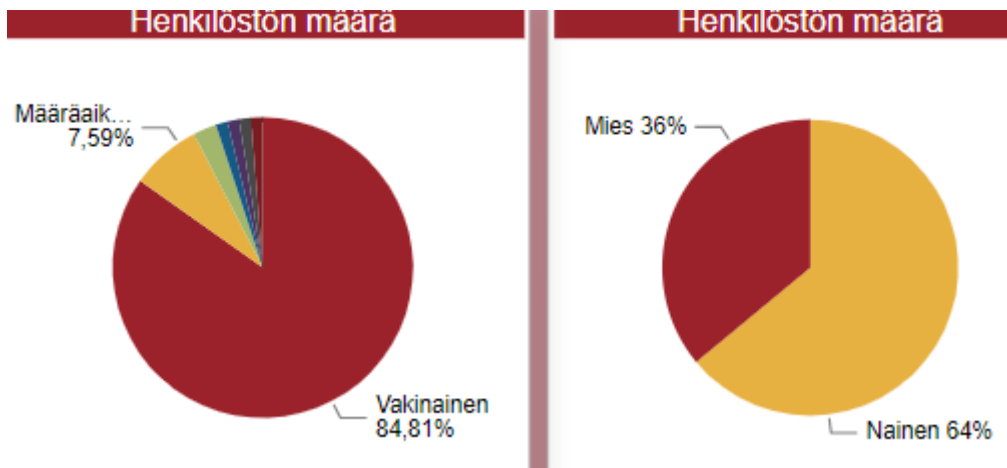
Toimintakertomuksessa on henkilöstön osalta oleelliset tiedot. Yleisen tietosuojakäytännön mukaisesti sellaisia tietoja ei julkaista, jotka koostuvat alle kuuden henkilön tiedoista. Tilastotiedot perustuvat henkilöstöhallinnon ohjelman tuottamiin raportteihin tilanteesta 31.12., ellei muuta mainita. Erillistä henkilöstötilinpäätöstä tai henkilöstökerromusta ei ole laadittu.

Henkilöstömäärä

Henkilöstön kokonaismäärä tarkasteluajankohtana 31.12.2021 oli 71 henkilötyövuotta 75 henkilöä). Vakituksia virka- tai työsuhteita oli 67, määräaikaisia 6, työllistettyjä 1, tuntiopettajia 1 ja 1 viran väliaikainen hoitaja.

palvelualue	henkilöstö	htv	TA 2021
hallinto ja elinkeinopalvelut	5	5	4,1
sivistyspalvelut	27	28	25,88
tekniset palvelut	7	7	6,9
maaseutupalvelut	43	31	62
yhteensä	82	71	98,88

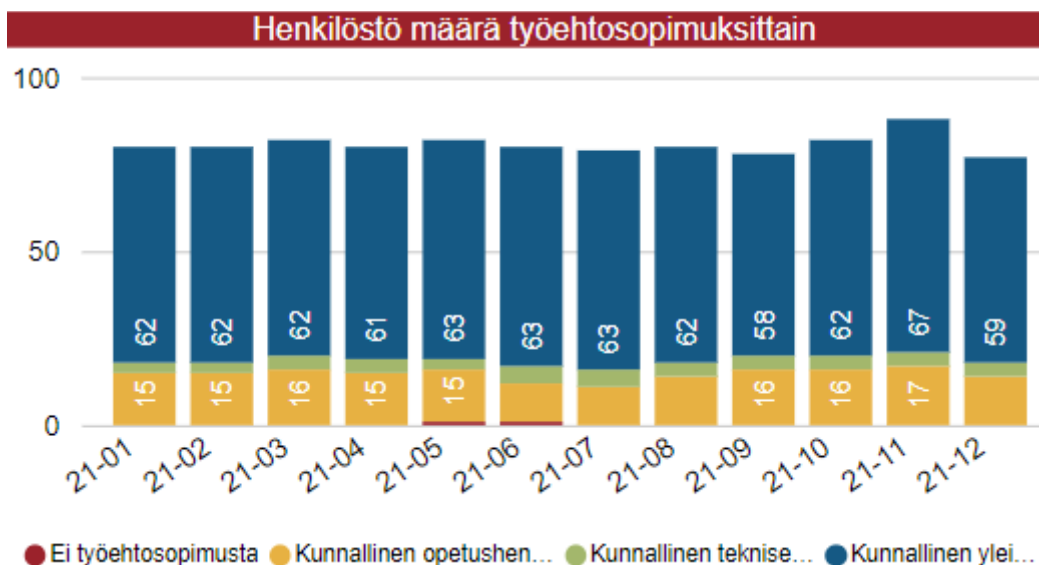
Taulukossa ei ole raportoitu vuoden aikana palkattuja tilapäisiä maatalouslomittajia.

Kuva 3. Henkilöstön määrä palvelussuhteen laadun ja sukupuolen mukaan.

Henkilöstörakenne

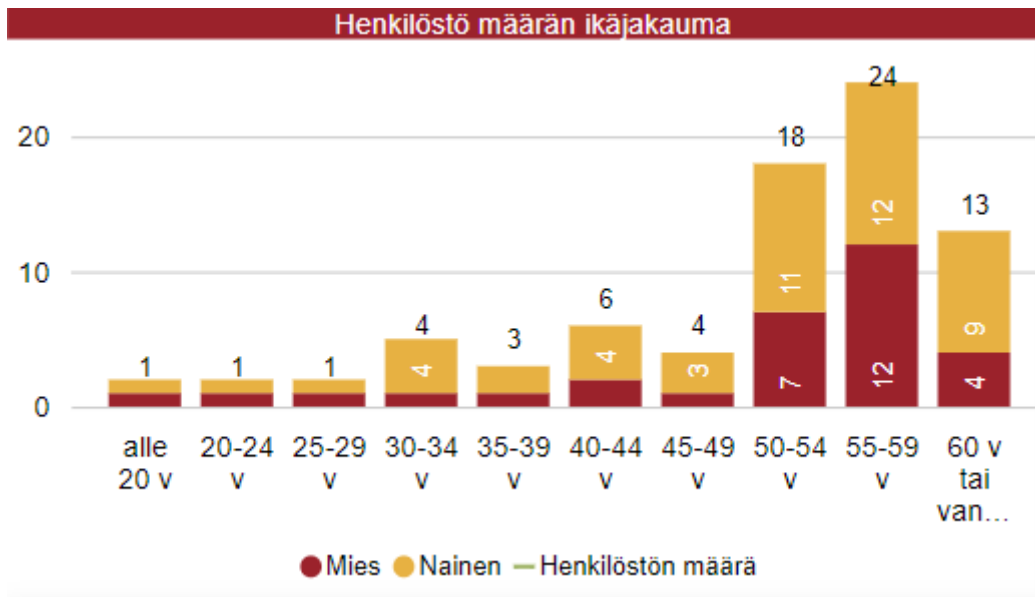
Henkilöstön palvelussuhteet ovat virka- tai työsuhteita. Maatalouslomittajien osuus koko henkilöstömäärästä on 42,7 %

Kuva 4. Henkilöstön määrä työehtosopimuksittain.

Ikärakenne

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä tarkasteluajankohtana 31.12.2021 oli 50. Yli 50-vuotiaita henkilöstöstä on 73 % ja alle 30-vuotiaita 4 %.

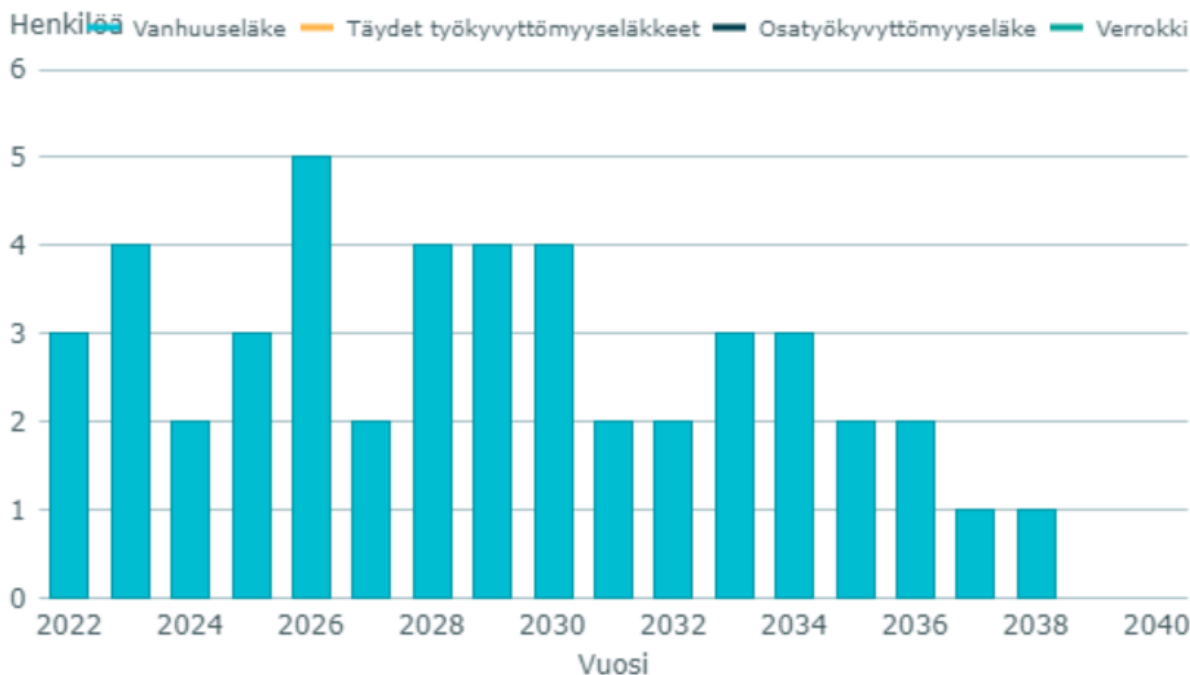
Kuva 5. Henkilöstön ikäjakauma.

Henkilötön vaihtuvuus ja eläköityminen

Kunnan palveluksessa ollaan keskimäärin 14,3 vuotta.

Työntekijät voivat hakeutua vanhuuseläkkeelle joustavasti 63–68 vuoden iässä. Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana kolme henkilöä. Vuosina 2022–2025 vanhuuseläkkeelle siirtyy Kevan enusteen mukaan 12 työntekijää, joista 10 on maatalouslomittajia.

Eläköitymisennuste

Kuva 6. Eläköitymisennuste Keva.

Eläkemenoperusteisen eläkemaksun tilinpäätösennuste oli 376 472,8 euroa.

Poissaolot

Poissaolopäiviä koko henkilöstölle kertyi 2326 päivää ilman vuosilomia. Poissaolopäivistä noin puolet oli sairauspoissaoloja ja työtapaturmia (1033).

Poissaolo	2019	2020	2021
Kuntoutus/kuntoutustuki	412	606	365
Ylityövapaa	62	71	33
Opintovapaa	265	325	113
Perhevapaa	176	157	200
Sairaslomat ja tapaturmat	983	827	1033
Toisen tehtävän hoito/julkinen tehtävä	5	107	31
Työvapaa, palkallinen	92	94	84
Työvapaa, palkaton	192	754	201
yhteensä	2187	2941	2060

Perhevapaa sisältää äkillisesti sairastuneen lapsen hoidon, hoitovapaan, isyysvapaan, pakottavat perhesyt ja perheenjäsenen/omaisen hoidon.

Sairaslomat ja tapaturmat sisältää myös ammattitaudit ja työnantajan myöntämät sairauslomat.

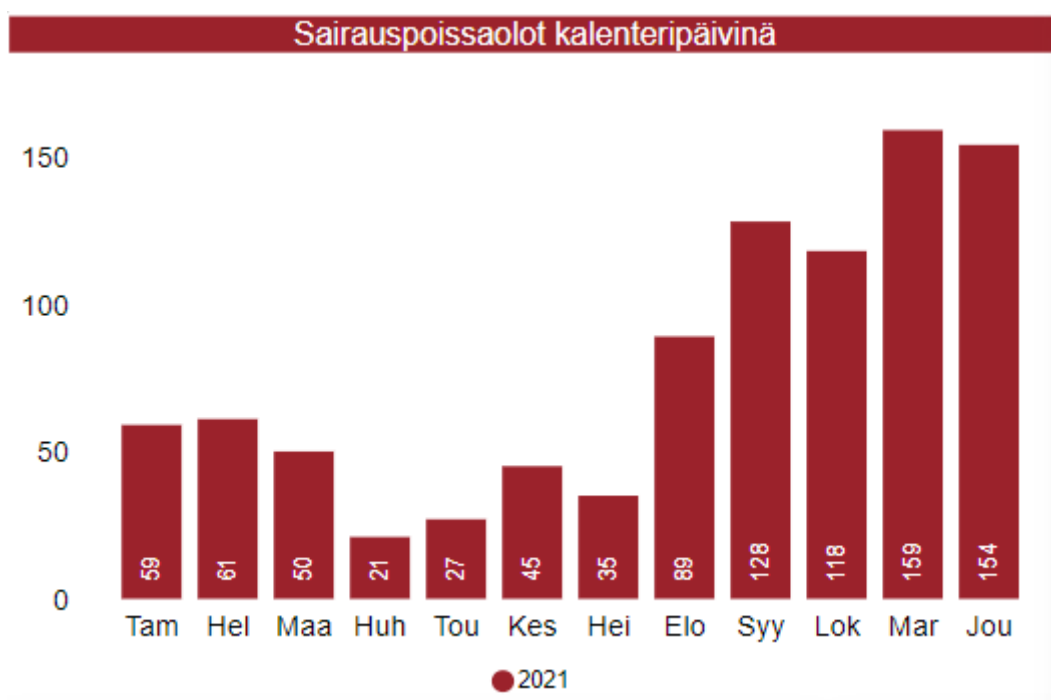
Työvapaa, palkallinen sisältää merkkipäivien lisäksi mm. työajan tasausvapaat.

Työvapaa, palkaton kattaa lomautuksen lisäksi yksityisvapaat.

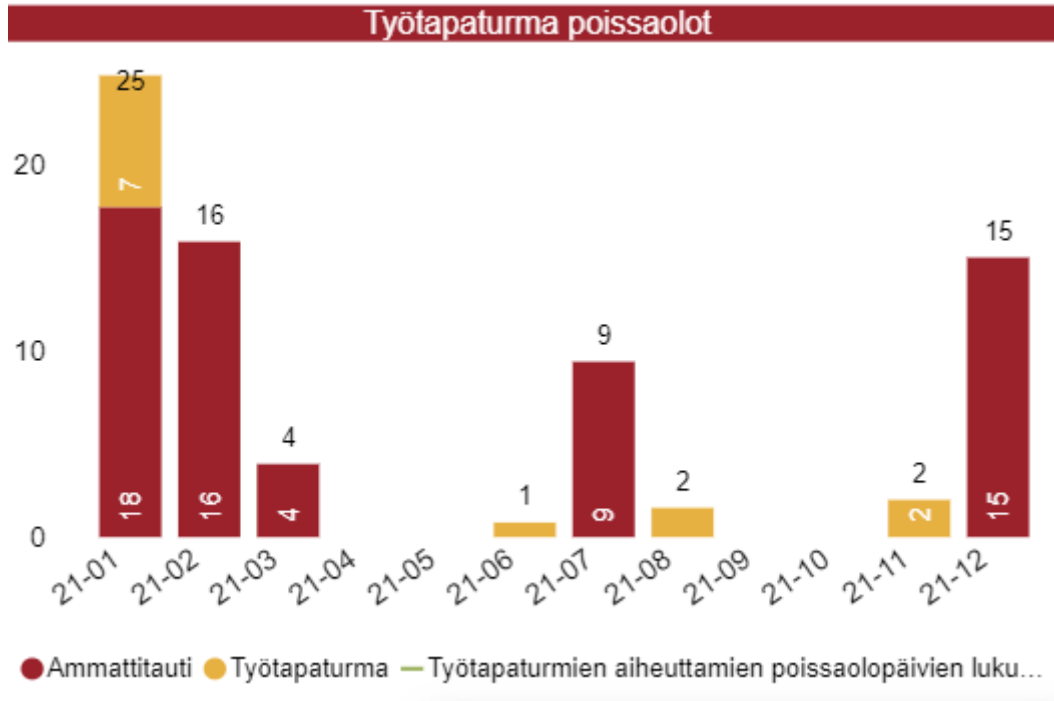
Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä väheni 20,1 % edellisestä vuodesta ja työtapaturmat 58,6 %. Vapaa-ajan tapaturmista johtuneet poissaolot kasvoivat 54,0 %. Henkilöstön työssä jaksaminen on haastavaa vähäisten henkilöstöresurssien osalta. Myös työn luonne on muuttunut etätyöstä johtuen.

Kelalle tehtävän korvauslaskelman mukaan korvattavia Kainuunmeren Työterveys Oy:n las-kuttamia korvaukseen oikeuttamia kustannuksia oli vuonna 2021 yhteensä 46530 euroa ja Terveystalo Kuntaturva Oy:n työterveyshuollon palveluita ostettiin 4 052 eurolla.

Kuva 7. Sairauspoissaolot kalenteripäivinä.

Kuva 8. Työtaturmista aiheutuneet poissaolot työpäivinä.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Henkilöstöllä on käytössään virkistysraha sekä mahdollisuus käyttää 100 euron arvoista liikuntaseteliä Virtaalassa omaehtoiseen työkyvyn ylläpitämiseen. Koronapandemian takia iso osa liikuntaryhmiä ja -tapahtumia jouduttiin perumaan, eikä yhteisiä kahvitilaisuuksia järjestetty. Joulun alla henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua joulupäivälliselle ja teatteriin. Maatalouslomittajilla on mahdollisuus käyttää liikuntaseteliä omalla paikkakunnallaan olevissa liikuntapaikoissa.

Kehityskeskustelut tulisi käydä vuosittain koko vakinaisen henkilöstön osalta. Kehityskeskusteluja on pidetty vaihtevasti, mutta kuluvana vuonna ne on isoimmalta osalta jo pidetty.

Yhteistyötoimikunta kokoontui kaksi kertaa. Työsuojelutoimikunnan kokouksia ei pidetty. Työsuojeluvaaliin ehdokkaat saatiin kokoon tämän vuoden puolella ja lopulta sopuvaali.

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Johtoryhmätyöskentelyn lisäksi vastuualueet pitävät tiimipalavereita. Koko organisaatiota on kannustettu opiskeluun ja erityisesti omatoimiseen jatkuvaan oppimiseen. Koronan takia koulutuksia on ollut vähän ja ne on toteutettu pääosin etäkoulutuksena.

Koulutukset ovat olleet etupäässä Monetrin talous- ja palkkahallinnon järjestelmiin liittyvää käyttökoulutusta. Jokaisella toimialalla on ollut mahdollisuus osallistua koulutukseen ammattiosaamisen ylläpitämiseksi. Koko kunnan yhteistä koulutussuunnitelmaa ei ole tehty. Erillistä

järjestelmää osaamisen kehittämiseen tai koulutusten seuraamiseen ei ole käytössä, joten raportointi on tältä osin puutteellinen.

Henkilöstön palkkakustannukset

Palkkoja ja palkkioita toteutui 2 660 158 euroa, joka oli 8,3 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaispalkkakustannukset sivukuluineen pienenivät 7,6 %. Vakinaisten palkat alitettiin 4,4 %, ja sijaistenkin 14,0 %. Työllistämistuella palkattujen palkkakustannukset olivat 12 297 e ja tuntiopettajien 398 e. Luottamushenkilöille maksettiin palkkioita ja kokouspalkkioita yhteensä 32 037 e (+17,6 %).

1.1.6 Ympäristöasiat

Ristijärven kunnalla ei ole sellaisia ympäristökysymyksiä, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

Vuoden aikana jätettiin valtuustoaloite, jossa pyydettiin selvittämään kunnan liittymistä Hinku-kuntaverkostoon. Asian valmistelua jatketaan työryhmässä, joka selvittää, mitä kustannuksia, velvoitteita ja toimenpiteitä verkostotoiminta edellyttää.

1.1.7 Arvio tulevasta kehityksestä

Kainuussa on hyvä työllisyysaste, alhainen työttömyys ja pula osaavasta työvoimasta. Ristijärven kunnassa on suhteellisen vähän yritystoimintaa, minkä takia välitöntä vaikutusta esim. työvoiman saatavuuteen ei ole nähtävissä, vaikkakin sillä voi olla vaikutuksia erilaisten investointien sijoittumiseen alueelle. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuonna 2023 kiinteistöverojen merkitys kunnan verotuloina kasvaa. Yhteisö- ja tuloveroista vähennetään tämänhetkisen tiedon mukaan 12,93 %, sillä valtio rahoittaa alueiden sote-palvelut. Tämä vähentää merkittävästi tulevina vuosina myös valtionosuuksia. Toisaalta kunnan tulojen ja menojen ennustettavuus paranee, kun sote-menot siirtyvät pois kunnan kirjanpidosta.

Kunnan asukkaat ovat ikääntyneitä ja työväestön osuus on 41,87 % koko kunnan asukasmäärästä. Tällä on suora vaikutus kunnan palvelurakenteeseen. Työikäisten ja palveluiden määrä tulee entisestään vähenemään, mikäli kunnan asukasluvu jatkaa vähenemistään, eikä kuntaan muuta työikäisiä lapsiperheitä.

Kunnan työpaikkaomavaraisuus on heikko ja suurin osa kuntalaisista työskentelee naapurikunnissa. Vaikka kunnassa työskentelee paljon muualta tulleita työikäisiä, ei se vaikuta kunnan verotuloihin, mutta se vaikuttaa palvelutarpeeseen. Lomatonttien tarjonta sekä matkailu- ja virkistyspalvelujen kehittäminen toisivat kuntaan kiinteistöverotuloja ja ainakin hetkellisesti palvelujen käyttäjiä.

Taseeseen kertynyttä ylijäämää kasvatti toimintavuoden ylijäämä 871 12,36 euroa. Mikäli vuosi 2022 ja suunnitelmavuosien talousarvio toteutuu suunnitellusti, on taloudessa mahdollista saavuttaa hienoinen tasapaino, vaikka vuosi 2022 on arvioitu alijäämäiseksi. Talouden sopeuttamisohjelma ei yksin riitä, vaan taloudellinen tilanne on huolestuttava ilman elinvoimaa vahvistavia toimenpiteitä ja palvelurakenteen suunnitelmallista tarkastelua. Myös kaavoituksella on mahdollista saada tulo-rahoitusta. Lakisääteisten palvelujen taso on säilytettävä, mutta oman toiminnan käyttötalousmenoja on tarkasteltava kriittisesti.

Sote-uudistuksen myötä kunnan toimintakate puoliintuu, niin myös verorahoitus, ja kiinteistöveron suhteellinen merkitys rahoituksessa kasvaa. Tämä lisää haastetta tasapainoisen talouden säilyttämiseen, sillä myös valtionosuudet jatkossa vähenevät. Tavoitteena on tulojen kannavoimien taseen vahvistamiseen, jonka avulla kunta saisi aidosti kasvatettua elinvoimaansa, mutta pystyisi edelleen järjestämään pakolliset palvelut taloudellisesti tasapainossa.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yleiset epävarmuustekijät

Koronaviruksen aiheuttama epävarmuus ja rajoitukset jatkuivat koko vuoden. Vaikutuksia talouteen ja työllisyyteen on nähtävissä niin globaalisti kuin maakunnallisestikin. Maakunnassa on työvoimapula, mutta se on rajoittanut myös palvelujen saatavuutta. Kriisin vaikutukset voivat kuitenkin osin kääntyä positiiviseksi, kun ihmiset työskentelevät monipaikkaisesti myös loma-asunnoillaan. Yleisesti koronapandemian seurauksia ei pystytä edelleenkaan täysin luottavasti arvioimaan. Epätietoisuus viruksen vaikutuksista, pandemian kestosta tai rokotteen hyödyistä on edelleen jatkuvaa. Koronasta on tullut uusi normaali.

Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Heti perään vuonna 2024 vastuu työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä siirtyy TE-hallinnolta kunnille. Vielä on myös epäselvää, kuinka mm. ympäristöterveydenhuolto järjestetään ja mitä taloudellisia velvoitteita se tuo mukanaan. Lomitushallinnon päättyessä Ristijärveltä vuoden 2023 alussa, myös sopimus maa-seutuhallinnosta neuvotellaan uudestaan.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan, vaikutukset on nähtävissä myös kunnissa. Pakotteet aiheuttavat taloudessa heilahteluja, mutta on ennen aikaista arvioida, syntykö taantumaa tai merkittäviä verotulojen menetyksiä. Kunnan on hyvä varmistaa huoltovarmuuden näkökulmasta keskeisten tarvikkeiden saatavuus ja varasto sekä hankintaketjut. Kustannuspaineita tulee näkemään ainakin ruoan, energian ja sähkön tuotannossa sekä polttoaineissa.

Tulevat muutokset ja Euroopassa käydyt sotatoimet ovat kuntakentän kannalta historiallisen suuria, ja niiden vaikutuksia kuntiin ja kuntatalouteen on vaikeaa arvioida tarkkaan. Roolien muuttumisesta huolimatta kuntalaiset kuitenkin pysyvät, ja kunta on yhä kuntalaisiaan varten.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin sekä toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Kunnan toimintaan oleellisesti liittyviä strategisia riskejä ovat vähenevä ja ikääntyvä väestö sekä työttömyys ja työpaikkaomavaraisuus, mikä näkyy investoinneissa, rakentamisessa sekä väestön hyvinvoinnissa.

Pitkän aikavälin tavoitteena on kunnan väkiluvun vakauttaminen. Työikäisen väestön ja lapsiperheiden saaminen pysyvästi asumaan kuntaan varmistaisi palveluiden saatavuuden, mutta lisäksi myös verotuloja. Etätyön mukanaan tuoma ilmiö monipaikkaisesta työntekestä vahvistaa ja monipuolistaa kunnan palvelurakennetta, mutta toisaalta lisää kustannuksia, joita pelkkä kiinteistövero ei riitä kattamaan.

Kunnan elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa vahvistavia strategisia toimenpiteitä päivitetään vuoden 2022 keväällä, kun uusi valtuusto saa valmiiksi syksyllä aloittamansa strategiatyön. Strategiaa arvioidaan vuosittain myös talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä on tunnistettavissa päivittäisessä toiminnassa erityisesti henkilöstöressurssien riittävyydessä ja henkilöstön osaamisessa. Hallintopalveluissa henkilöstöressurit ovat erittäin haavoittuvat, mutta vaarallisia työyhdistelmiltä on toistaiseksi vältytty. Osaaminen on laaja-alaista, mutta se on keskittynyt yksittäisille henkilöille, jonka takia riskinä on erityisesti pitkien loma-aikojen ja poissaolojen sijaisuudet. Kuntayhteistyö ja kuntien yhteiset resurssit näkyvät päivittäisessä toiminnassa kaikilla hallinnon aloilla. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen on keskeisiä haasteita tarkasteltaessa henkilöstöriskejä.

Vastuu tietojärjestelmien toimivuudesta on Atean vastuulla, mutta tietosuoja- ja tietoturvallisuus ovat kunnan vastuulla. Kunta tekee yhteistyötä kaikkien Kainuun kuntien kanssa tietohallinnon projekteissa. Erityisesti Ukrainan sodan mukanaan tuoma kyberturvallisuus on erittäin merkittävä riski myös kunnalle.

Rakennuksiin kohdistuvia riskejä pyritään minimoimaan ajantasaisilla vakuutuksilla ja pitkän aikavälin suunnitelmilla, jotta korjausvelka pysyisi hallinnassa.

Riskienhallinnassa keskeistä on varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti ja se kattaa myös varautumisen tietohallinnon uhkatilanteisiin.

Taloudelliset riskit

Ristijärven kunnalle vuoden 2021 tulos on viiden alijäämäisen vuoden jälkeen positiivinen. Kunnan tulorahoitus perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin, joiden muutokset vaikuttavat vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kunta käyttää Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelman kassalainaa. Investointeihin otetaan tarvittaessa pitkäaikaista lainaa. Kunnalla ei ole tällä hetkellä eikä lähivuosina näkyvissä isoja investointeja.

Rahoitusmarkkinoilla pitkään negatiivisena ollut ns. talletuskorko voi nousta ensi vuonna jollaan tai sen yli. Kohtuullisen suuri lainakanta tulee aiheuttamaan taloudellisia ongelmia, mikäli korot lähtevät nopeasti nousuun. Rahastosijoitukset ovat viime vuonna tuottaneet hyvin, mutta nekään eivät riitä paikkaamaan enää yllättäviä taloudellisia riskejä, ja siinäkin on nähtävissä epävarmuutta Euroopan sotatilanteen takia. Kunnan taloutta rasittavat kasvavan lainamäärän lisäksi edelleen myös vanhat saamiset.

Koronaviruksen takia toimintoja jouduttiin supistamaan perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, kansalaisopiston toiminnoissa ja kirjastossa. Myös liikuntasalien käyttöä ja erilaisia kerhoja jouduttiin vähentämään ja rajoittamaan. Nämä ovat osaltaan vähentäneet tulorahoitusta.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella, joten taloudellisiin riskeihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kunnalla on omavelkaisia takauksia kuntakonsernin yhteisöjen lainoille. Taloudellisia riskejä lisäävät lainan takausvastuu Ristijärven Vuokratatlot Oy:lle sekä konsernin ulkopuoliset takausvastuut Ristijärven vesiosuuskunnalle ja Ristijärven vanhaintukisäätiölle.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskien hallinta perustuu ajan tasalla oleviin vakuutuksiin. Vakuutuksia päivitetään aina, kun omaisuudessa tai henkilöstössä tapahtuu muutoksia. Vakuutukset kattavat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, kunnan toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvat vahingot ja kunnan omalle henkilöstölle työtehtävien suorittamisessa aiheutuvat vahingot. Vakuutusten kattavuus suhteessa hyväksytyyn riskitasoon tarkistetaan vuosittain vakuutusyhtiön edustajan kanssa pidettävässä vakuutuskatselmuksessa.

Kunnalla ei ole sellaisia tehdyistä päätöksistä johtuvia valituksia oikeusasteissa, joista olisi odotettavissa kunnalle taloudellisia vaatimuksia. Vuoden 2021 aikana tehdyistä päätöksistä ei ole jätetty sellaista oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta, joka olisi edennyt käsittelyyn hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaan sisäisestä valvonnan järjestämisestä ja yhteisestä ohjeistamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa päivittäistä toimintaa ja palvelualueiden päälliköt vastaavat siitä, että heidän alaisten alueiden sisäinen valvonta on järjestetty lainsäädännön ja viranomaisohjeiden pohjalta ja että se on riittävää ja luotettavaa.

Kunnanhallitus antaa vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, joita vastuualueiden tulee toiminnassaan noudattaa. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman. Kunnan hallinnossa noudatetaan valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja hallituksen antamia toimintaa ohjaavia ohjeita sekä voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kunnanhallitus antaa kuntakonsernille ohjeet konsernitalouden ja –toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsomissaan asioissa.

Kirjaamoon tulevat viestit tallennetaan asianhallintajärjestelmä Dynastyyyn. Järjestelmässä käsitellään kokousasiakirjojen lisäksi mm. viranhaltijapäätökset ja sopimukset. Henkilötietoja sisältäviä dokumentteja ei tallenneta verkkolevyille, vaan dokumentit kirjataan ainoastaan asianhallintajärjestelmään.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallintaprosessi perustuu

- riskien tunnistamiseen ja kuvaamiseen
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen
- mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä
- riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan
- riskin toteutumisesta toipumisen suunnitteluun.

Kunnan riskienhallinnan tasoa ja riittävyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Jokaisen on omalta osaltaan tarkastettava, mitä riskejä toimintoihin ja prosesseihin sisältyy ja arvioitava niiden tuomat uhat, epävarmuustekijät ja myös positiiviset mahdollisuudet.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Keskeiset riskit on tunnistettu ja niitä analysoidaan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Toimintakertomuksen sanallisessa arvioinnissa ja talousarvion toteumavertailussa arvioidaan toteutuneita riskejä. Riskeistä raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle säännöllisin väliajoin ja tarvittaessa. Tehtäväalueet seuraavat raportointia kuukausittain.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsitellään konserniohjeessa, hallintosäännössä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Riskejä on tiedostettu ja suunnitelmalliset toimenpiteet riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi ovat työn alla. Myös ohjeiden toimeenpano on vielä osin kesken.

Toteutuneet merkittävimmät riskit

Sosiaali- ja terveydenhoidon kustannukset on ollut erittäin vaikeasti ennustettavissa. Hallitsematon kustannusten nousu ja soten alijäämäinen budjetointi näkyy kunnan tuloksessa.

Kustannuksia ovat lisänneet erityisesti palkkaharmonisointi ja erikoissairaanhoidon kustannukset sekä koronan testauksesta ja hoidosta aiheutuneet lisäkustannukset.

Muilta osin riskienhallinnan toimenpiteet ovat olleet riittävällä tasolla eikä merkittäviä korvauksia muita oikeudellisia vastuita ole päässyt toteutumaan. Kuntien on kyettävä hoitamaan tehtävänsä ja turvaamaan asukkaiden hyvinvointi ulkoisen tai sisäisen toimintaympäristön häiriöistä, uhkista ja riskeistä huolimatta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kunnanhallitus päättää vuosittain maksujen hyväksyjät ja antaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeet sekä vahvistaa itselleen hallintosäännössä säädetyn toimivallan edelleen delegoinnista alaisilleen viranhaltijoille. Viranhaltijapäätökset tehdään Dynasty –asianhallintajärjestelmässä ja ne julkaistaan muutoksenhakuohjeineen kunnan internet-sivuilla niiltä osin, kun ne eivät sisällä EU-tietosuoja-asetuksen tai salassapitoa koskevan lainsäädännön mukaisia tietoja. Kuntaan on nimetty tietosuojavastaava.

Saatavien perintä on ulkoistettu. Saatavien seuranta on järjestetty siten, että vastuuhenkilöillä on ajantasainen tieto oman toimialansa laskutuksen toteutumista. Monetran myyntireskontra lähettää vastuualueille erääntyneet saatavat hyväksyttäväksi ennen perinnän aloittamista. Perinnästä vastaavat Suomen Kuntaperintä Oy ja Lowell Suomi Oy. Vastuualueen päälliköt ja vastuualueiden esimiehet vastaavat oman toimialueensa talouden aktiivisesta seurannasta.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään edelleen tavoitteena systemaattiset ja koordinoituidut toimintamallit. Ohjeet ja periaatteet jalkautetaan henkilöstölle ja muutokset päivitetään tarvittaessa ohjeistukseen.

Hallintosääntö on edelleen puutteellinen ja osin vanhentunut. Joulukuussa 2021 valtuusto hyväksyi ainoastaan pakolliset lain edellyttämät muutokset. Hallintosääntö päivitetään ajan tasalle viimeistään joulukuussa 2022 kun lomitushallinto loppuu Ristijärveltä. Kuntastrategia päivitetään ja tarvittaessa uusitaan tarkentamalla tavoitteita sekä määrittelemällä numeeriset ja laadulliset mittarit kevään 2022 aikana. Myös omistajapoliittiset linjaukset määritellään yhdessä strategian kanssa.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä edelleen talousarvion ja toiminta- sekä taloussuunnitelman laadintaprosessiin ja rakenteeseen siten, että toiminnan ja tulosten arviointi sekä seuranta helpottuvat. Edelliseen vuoteen verrattuna, myös talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietohallinnon kustannukset on vyörytetty toimialoille, mikä näkyy joillakin toimialoilla erittäin suurena kustannusten kasvuna. Vyörytykset on toteutettu ensimmäistä kertaa tilinpäätösvuonna, eikä sitä ollut talousarviossa huomioitu. Muutos on toteutettu, jotta saadaan vertailukelpoista tietoa. Tämä palvelee myös reaaliaikaista raportointia, sillä vyörytykset tehdään jatkossa neljännesvuosittain.

Yleisesti voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on pääosin kunnossa, vaikkakin suunnitelmallisuutta tulee kehittää ja ohjeiden toimeenpanoa tehostaa. Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan tulee olla tukena päätöksenteolle ja toimia osana jokapäiväistä työskentelyä. Myös sisäistä viestintää tulee tehostaa intranetin käyttöönoton yhteydessä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät kattamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuneet kulut. Tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotoista ja kuluista on eliminoitu organisaatioiden sisäiset erät, kuten sisäiset vuokrat.

Tuloslaskelma	2021	2020	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	2 947 107,39	3 750 236,82	78,58
TOIMINTAKULUT	-13 928 323,09	-14 854 336,85	93,77
TOIMINTAKATE	-10 981 215,70	-11 104 100,03	98,89
VEROTULOT	5 334 380,43	4 913 796,83	108,56
VALTIONOSUUDET	6 152 774,00	6 489 971,00	94,80
KORKOTUOTOT	8 478,14	18 254,21	46,44
MUUT RAHOITUSTUOTOT	9 941,89	10 696,04	92,95
KORKOKULUT	-19 617,18	-31 068,97	63,14
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 662,77	-3 780,56	96,88
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4 859,92	-5 899,28	82,38
VUOSIKATE	501 078,81	293 768,52	170,57
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-532 137,25	-381 187,87	139,60
TILIKAUDEN TULOS	-31 058,44	-87 419,35	35,53
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	87 112,36	-82 645,60	105,40

Tuloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut %	21,1	25,2
Vuosikate/Poistot %	94,2	77,1
Vuosikate €/asukas	414	231
Väestö	1211	1272

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot/Toimintakulut % osoittaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.:

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen sekä muun maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	2021	2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA	299 842,04	-9 130,22
Vuosikate	152 406,81	293 768,52
Tulorahoituksen korjauserät	147 435,23	-302 898,74
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	247 240,24	350 340,11
Investointimenot	-70 409,76	-716 020,89
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	317 650,00	1 066 361,00
Toiminnan ja invest. rahavirta	547 082,28	341 209,89
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	29 540,00	49 140,00
Antolainasaam.lisäykset	-560,00	560,00
Antolainasaam.vähennykset	30 100,00	48 580,00
Lainakannan muutokset	-560 000,00	-520 000,00
Pitkäaik.lainojen lisäys	0,00	400 000,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-560 000,00	-520 000,00
Lyhytaik.lainojen muutos	0,00	-400 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	389 722,27	-358 670,49
Toimeksiant.var.ja po:n muut	50,00	0,00
Saamisten muutos	208 984,51	-279 965,24
Korottomien velkojen muutos	180 687,76	-78 705,25
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-140 737,73	-829 530,49
RAHAVAROJEN MUUTOS	406 344,55	-488 320,60
Rahavarat 31.12.	1 944 712,00	1 538 367,58
Rahavarat 1.1.	1 538 367,58	2 026 688,18
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Investointien tulorahoitus, %	711,7	41,0
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,5
Lainanhoitokate	0,9	0,6
Kassan riittävyys, pv	48,7	34,8
Asukasmäärä	1 211	1 272

Investointien tulorahoitus % = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate = (vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate = (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys pv, ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty tase esitetään tilinpäätöslaskelmat –osassa.

Tase ja taseen tunnusluvut

VASTAAVAA	2021	2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 669 780,38	9 478 633,10
I Aineettomat hyödykkeet	126 826,60	128 666,84
1. Muut pitkävaikutteiset menot	126 826,60	128 666,84
II Aineelliset hyödykkeet	5 765 272,04	6 395 244,52
1. Maa- ja vesialueet	1 009 167,93	1 052 356,12
2. Rakennukset	4 120 091,17	4 607 217,85
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	597 202,65	701 625,12
4. Koneet ja kalusto	24 049,20	19 284,34
5. Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	14 761,09	14 761,09
III Sijoitukset	2 777 681,74	2 954 721,74
1. Osakkeet ja osuudet	1 858 773,40	2 006 273,40
2. Muut lainasaamiset	858 908,34	889 008,34
3. Muut saamiset	60 000,00	59 440,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrah.er.katteet	11 070,31	11 070,31
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 511 400,93	2 314 040,89
I Vaihto-omaisuus		
2. Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	0,00
II Saamiset	566 688,80	775 673,31
Pikäaikaiset saamiset	26 994,14	26 994,14
1. Lainasaamiset muilta	26 994,14	26 994,14
Lyhytaikaiset saamiset	539 694,66	748 679,17
1. Myyntisaamiset	243 918,92	421 458,05
2. Lainasaamiset	13 195,91	17 395,91
3. Muut saamiset	67 735,74	54 100,75
4. Siirtosaamiset	214 844,09	255 724,46
III Rahoitusarvopaperit	739 077,10	739 956,45
1. Osakkeet ja osuudet	1 009,20	1 009,20
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	738 067,90	738 947,25
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 205 635,03	798 411,13
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 192 251,62	11 803 744,30

VASTATTAVAA	2021	2020
I Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
II Ed tilikausien yli/alijäämä	1 190 155,26	1 272 800,86
III Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	87 112,36	-82 645,60
VARAUKSET	750 291,07	868 461,87
1. Poistoero	750 291,07	868 461,87
2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	15 416,17	15 366,17
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
E VIERAS PÄÄOMA	5 749 412,81	6 329 897,05
I Pitkäaikainen	2 411 487,25	2 921 487,25
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 835 000,00	2 345 000,00
2. Lainat julkisyhteisöiltä		0,00
4. Pikäaikaiset saadut ennakot muilta	0,00	0,00
II Lyhytaikainen	3 337 925,56	3 408 409,80
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	1 660 000,00	1 710 000,00
3. Saadut ennakot	62 771,64	7 137,45
4. Ostovelat	473 736,60	486 066,66
5. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	67 747,67	76 721,85
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 192 251,62	11 803 744,30

Taseen tunnusluvut	2021	2020
omavaraisuusaste %	49,2	46,70
suhteellinen velkaantuneisuus %	39,4	41,70
kertynyt yli-/alijäämä 1000 e	1 277	1 190
kertynyt yli-/alijäämä e/as.	1 139	1 016
lainakanta 31.12. 1000 e	4 071	4 631
lainakanta 31.12. e/as.	3 362	3 641

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka monta prosenttia kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) e/asukas = [edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / asukasmäärä. Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12. = vieras pääoma - (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat) Kunnan lainakannalla tarkoitetaan krollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainat euroa/asukas Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Vähennyksenä toimintatuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisen varauksen muutos.

TULOT	2021	MENOT	2021
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2 947 107	Toimintamenot	-13 928 323
Verotulot	5 334 380	Korkokulut	-19 617
Valtionosuudet	6 152 774	Muut rahoituskulut	-3 663
Korkotuotot	8 478	Satunnaiset kulut	0
Muut rahoitustuotot	9 942		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
-pys. vast. hyöd. luovutusvoitot	30 663	-pakollisten varausten lis (+) väh(-)	
		-pys. vast. hyöd. luovutustappiot	-30 599
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet	0	Investointimenot	-70 410
Pysyvien vast. hyöd. luov.tulot	317 650		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten väh.	30 100	Antolainasaamisten lisäys	-560
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen väh.	-560 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen väh.	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	14 769 768	Kokonaismenot yhteensä	-14 528 629

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernirakenne 31.12.2021	Yhdistelty (kpl)	Omistusosuus %
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Kt Oy Saukkohaka		100
Kt Oy Ristijärven Vuokratalot Oy		100
Muut yhtiöt	1	
Senioripolis Oy		100
Osuuskunnat	1	
Osuuskunta Seniorisilta		58,8
Kuntayhtymät	3	
Kainuun Sote ky		2,48
Kainuun liitto		1,89
Kainuun jätehuollon ky (Ekokymppi)		2,04
Osakkuusyhteisöt	1	
Ristijärven vesihuolto-osuuskunta		
Yhteensä	8	

Kiinteistö Oy Saukkohakalla ja Senioripolis Oy:llä ei ole ollut varsinaista toimintaa.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toimintaa ohjaa kunnanhallitus ja valtuuston 14.3.2018 hyväksymä konserniohje. Konsernijohto ja kunnan edustajat raportoivat tytäryhteisöstä kunnanhallitusta ja valtuustoa kaksi kertaa vuodessa. Toinen raporteista on tilinpäätösraportti.

Valtuusto on asettanut konsernille talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtiöiden tulee antaa kunnanhallitukselle raportti toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa 15.2. (ed. vuosi) ja 15.8. (kuluva vuosi) mennessä. Kunnanhallitukselle on toimitettu raportit Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja Vesiosuuskunta Seniorisillan toiminnasta 20.9.2021.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin sekä nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kuntakonsernia ja päättää omistajaohjauksesta kiireellisissä asioissa. Kunnanjohtajalla on oikeus tarvittaessa sisäisen tarkastuksen järjestämiseen kunnan tytäryhteisöissä. Yhtiöt ja yhteisöt ovat velvollisia antamaan selvitystoimituksen edellyttämät tiedot.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamiseen käsiteltäviin asioihin. Lisäksi kunnanhallitus antaa tarvittaessa asiakohtaisia konserniohjeita.

Kunnanvaltuusto päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista talousarvion yhteydessä. Kunnanhallituksen tulee osavuositarkastuksen yhteydessä saattaa valtuuston tietoon konserniraportti. Valtuusto on saanut selostuksen tytäryhteisöjen toiminnasta 13.10.2021. Lisäksi tytäryhteisöihin nimetyillä kokousedustajilla on velvollisuus raportoida konsernijohtolle merkittävistä konsernia koskevista asioista. Tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta on ollut riittävää.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua kunnan määräysvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen. Tytäryhteisöjen tulee antaa kunnalle puolivuosit-
tain ja tarvittaessa useammin raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan
ja talouden kehityksestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Ristijärven kunnan konserniin kuuluvat tytäryhteisöt Kiinteistö Oy Saukkohaka, Ristijärven
Vuokratalot Oy, Senioripolis Oy ja Osuuskunta Seniorisilta. Kiinteistö Oy Saukkohaka ja Se-
nioripolis Oy ovat ns. lepäävässä tilassa eikä niillä ole ollut toimintaa kalenterivuoden aikana.
Senioripolis Oy:n kunnan taseessa oleva osakepääoma kirjattiin alas, koska yhtiön toiminta on
lakannut eikä yhtiöllä ole muuta varallisuutta kuin tilivarat 11 791,16 euroa. Kuntakonsernissa
ei muutoin ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2021 aikana.

Konserniin kuuluvien asuintalojen vuokrausaste on noin 90 %. Tyhjiä asuntoja on ollut pää-
sääntöisesti tarjolla muutama kappale. Tyhjät asunnot ovat yleensä isoja asuntoja. Pienet
asunnot ovat löytäneet heti uuden vuokralaisen. Vuokra-asuntoja on kysyntään nähden riittä-
västi.

Osuuskunta Seniorisillan toimintaa kunta avusti 8 000 eurolla vuonna 2021.

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta vuonna 2021

Ristijärven Vuokratalot Oy on suurin ja merkittävin asuntojen vuokraaja Ristijärvellä. Vapautu-
via asuntoja korjataan tarpeen mukaan ja varsinaiset remontit aikataulutetaan korjaussuunni-
telmien mukaan huomioiden oman rahoituksen riittävyys. Yhtiö hoitaa velvoitteensa
kumppneiden ja kunnan kanssa sopimusten mukaisesti. Asukkaita kuullaan ja toiveisiin vas-
tataan mahdollisuuksien mukaan. Asukkaita informoidaan koko ajan tulevista toimista.

Ristijärven Vuokratalot Oy pystyy tarjoamaan asukkailleen turvallista asumista hyvin hoide-
tuissa asunnoissa. Asukkaat ovat tyytyväisiä. Asuntojen kysyntä ja korkea käyttöaste kertovat
onnistumisesta Vuokrataloille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoite	Mittari	Toteuma
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus	Toteutui, vain 10 uutta vuokra- sopimusta
Viihtyisät asunnot	Asukastyytyväisyys, suunni- telmalliset vuosikorjaukset	Toteutui, suunnitellut korjaus- toimet ja tyytyväiset asukkaat
Asuntojen hyvä käyttöaste	Käyttöaste	Toteutui, käyttöaste noin 95 %.
Tasapainoinen talous	Yhtiön tulos	Talous kunnossa ja vakiintunut

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTALA

Tavoite	Mittari	Toteuma
Toiminnan tuloksellisuus	Tulos ilman avustusta	Tulos ilman avustusta oli tappiolla 694,04 euroa.

Osuuskunnan hallitus on tehnyt useita muutoksia osuuskunnan toimintaan ja hallintointiin. Li-
säksi KAMKin opiskelijain toimesta haetaan opinnäytetyönä uusia tuulia tarjottaviin palveluihin
ja markkinointiin. Osuuskunnan liikevaihto on lähes tuplaantunut edellisestä vuodesta ja ta-
loutta on pystytty pyörittämään lähes kokonaan osuuskunnan omilla tuotoilla.

Jatkossa tulee osuuskunnan edustajan olla mukana Paltamon kansalaisopiston Ristijärven lukujärjestyksen laadinnassa. Kansalaisopiston tulisi kuunnella Virtaalan ääntä siinä, mitä kursseja kysytään ja mitä tarvitaan. Nykyinen ongelma kun on se, että on kursseja, joille ei ole kysyntää, ja on kursseja, jotka ovat aina täynnä.

Osuuskunnan toimintaa kehittämällä ja pitämällä tiukkaa talouskuuria osuuskunnan on mahdollista jatkossa toimia omilla tuotoillaan ilman kunnan avustusta.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa toimintaansa Ristijärven merkittävimpänä vuokranantajana. Vuokrien korotukset pidetään maltillisella tasolla ja asuntojen kunnosta pidetään huolta. Asukkaita kuunnellaan ja turvallisuuteen ja asumisviihtyvyyteen panostetaan. Talous pidetään kunnossa ja vastuut pystytään hoitamaan.

Osuuskunta Seniorisillan toiminnan tehostamista jatketaan ja samalla haetaan uusia palveluita tarjottaviksi kävijöille. Markkinointia tehostetaan oman kunnan ulkopuolelle, jotta kävijämäärät saadaan nousuun. Taloutta edelleen tehostamalla ja toimintoja lisäämällä osuuskunta pystyy pyörittämään toimintaa ilman kunnan tukea.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ristijärven valtuusto on hyväksynyt 14.3.2018 konserniohjeen, jolla luodaan puitteet omistaja-ohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan järjestämisessä kunnan tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyjen toimivuutta. Konserniohjeen mukaan Ristijärven kunnan konsernijohtajalla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Toimivallan- ja vastuu-jako konserniohjauksessa ovat toteutuneet kunnanvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti, eikä vastuunjakoon ole tullut muutoksia.

Yhtiöiden hallitukset vastaavat oman yhtiönsä riskienhallinnasta ja valvovat sen toteuttamista. Konsernitavoitteiden toteutumista on arvioitu kunkin tytäryhtiön kohdalla luvussa 1.6. Kunnan tytäryhteisöt ovat raportoineet kerran vuodessa kunnanhallitukselle ja valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioista.

Kunta tuottaa Vuokratalot Oy:lle sopimuksen perusteella tarpeen mukaan kiinteistöhuoltoa ja rakentamisen asiantuntija- ja suunnittelupalvelua. Vuokratalot Oy:n toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa kunnan kehittämispäällikkö oman työnsä ohella ja yhtiö ostaa tilitoimistopalvelut (mm. kirjapito, vuokralaskutus) Pajox Oy:ltä.

Konserniyhtiöiden tilintarkastuspalvelun hankinta on toteutettu yhteistyössä kunnan kanssa.

Yhtiön hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Yhteisöjen vakuutusten tulee olla riittävät yhteisön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden.

Yhteenvetona todetaan, että konsernivalvonnan kohdealueissa ei ole havaittu sellaisia puutteita ja virheitä, joista tulee tehdä erityistä selvitystä.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA	TP 2021	TP 2020
Myyntituotot	10 809 806,81	11 255 897,15
Maksutuotot	1 012 349,02	1 029 557,70
Tuet ja avustukset	470 936,37	265 478,03
Muut toimintatuotot	630 446,13	1 081 785,77
Toimintatuotot	12 923 538,32	13 632 718,65
Valmistus omaan käyttöön	7 012,31	
Palkat ja palkkiot	-7 643 967,24	-7 888 987,12
Eläkekulut	-826 874,59	-933 514,62
Muut henkilösivukulut	-122 041,71	-60 888,85
Henkilöstökulut	-8 592 883,54	-8 883 390,59
Palvelujen ostot	-11 991 332,65	-12 454 174,13
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 339 358,80	-1 236 028,71
Avustukset	-458 989,28	-641 539,78
Muut toimintakulut	-939 275,77	-938 216,74
Toimintakulut	-23 314 827,72	-24 153 349,95
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3 262,13	7 436,39
TOIMINTAKATE	-10 388 027,27	-10 513 194,91
Verotulot	5 327 423,49	4 906 660,30
Valtionosuudet	6 152 774,00	6 489 971,00
Korkotuotot	1 404,96	10 477,22
Muut rahoitustuotot	19 343,11	20 238,09
Korkokulut	-38 806,51	-50 246,13
Muut rahoituskulut	-58 960,33	-66 114,87
Rahoitustuotot ja -kulut	-77 018,77	-85 645,68
VUOSIKATE	1 015 151,45	797 790,71
Suunnitelman mukaiset poistot	-892 855,84	-871 429,12
Arvon alentumiset	-73,08	
Poistot ja arvonalentumiset	-892 928,92	-871 429,12
TILIKAUDEN TULOS	122 222,52	-73 638,42
Poistoeron muutos	0,00	0,00
Varausten muutos		0,00
Rahastojen muutos	479,67	283,13
Tilinpäätössiirrot	479,67	283,13
Tilikauden verot	5 343,42	-2 874,08
Laskennalliset verot	-772,21	-1 310,32
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-3 237,82	-2 973,01
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	124 035,59	-80 512,70

Tuloslaskelman tunnusluvut	TP 2021	TP 2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	55,4 %	56,4 %
Vuosikate/Poistot, %	113,7 %	91,5 %
Vuosikate, €/asukas	838	627
Asukasmäärä	1 211	1 272
Henkilöstön lukumäärä	82	102

Konsernitase ja tunnusluvut

TASE	TP 2021	TP 2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet	184 662,60	211 168,03
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	109 410,42	84 184,56
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	1 102,97	99,60
Aineettomat hyödykkeet	295 175,98	295 452,20
Maa- ja vesialueet	1 027 920,36	1 073 469,03
Rakennukset	8 839 195,71	9 256 747,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	786 219,71	897 449,56
Koneet ja kalusto	438 079,16	484 369,18
Muut aineelliset hyödykkeet	97 587,49	104 858,03
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	40 205,11	201 439,08
Aineelliset hyödykkeet	11 229 207,55	12 018 331,87
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00
Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	232 725,07	229 462,94
Liikelaitosten peruspääomaosuudet		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	96 814,20	96 809,71
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	11 555,29	22 055,29
Muut saamiset	69 336,49	68 776,49
Sijoitukset	410 431,06	417 104,44
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 934 814,59	12 730 888,51
Valtion toimeksiannot	43 061,70	
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	14 211,44	14 215,85
Muut toimeksiantojen varat	32 726,21	81 118,65
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	89 999,35	95 334,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	61 241,25	70 912,47
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet	408,63	
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta		
Vaihto-omaisuus	61 649,88	70 912,47
Myyntisaamiset	0,00	15 282,83
Lainasaamiset	40 565,79	41 805,54
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset	0,00	4 599,42
Pitkäaikaiset saamiset	40 565,79	61 687,79

Myyntisaamiset	476 564,98	606 945,86
Lainasaamiset	14 395,21	19 136,14
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset	155 544,07	161 615,39
Siirtosaamiset	801 368,43	970 005,57
Lyhytaikaiset saamiset	1 447 872,68	1 757 702,96
Saamiset	1 488 438,48	1 819 390,75
Osakkeet ja osuudet	1 716,20	1 716,20
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	772 243,45	738 947,25
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut arvopaperit		
Rahoitusarvopaperit	773 959,65	740 663,45
Rahat ja pankkisaamiset	2 755 954,69	1 912 873,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 080 002,70	4 543 840,30
VASTAAVAA	17 104 816,64	17 370 063,31

VASTATTAVAA		
Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Arvonkorotusrahassto		
Muut omat rahastot	28 573,43	29 167,55
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) (pl. muuntoerot)	1 014 653,23	1 095 165,93
Muuntoerorahasto		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 014 653,23	1 095 165,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	124 035,59	-80 512,70
OMA PÄÄOMA	4 567 126,20	4 443 684,73
VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 531,03	18 178,77
KONSERNIRESERVI		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset		0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	143 163,72	154 732,84
PAKOLLISET VARAUKSET	143 163,72	154 732,84
Valtion toimeksiannot	71 945,84	80 716,55
Lahjoitusrahastojen pääomat	23 757,44	23 994,58
Muut toimeksiantojen pääomat	41 188,29	28 643,98
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	136 891,57	133 355,10
VIERAS PÄÄOMA		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 170 899,66	7 431 138,87
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta		

Lainat julkisyhteisöiltä	19 013,56	20 071,92
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 189 913,22	7 451 210,78
Saadut ennakot		0,00
Ostovelat		
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	5 258,03	1 527,38
Siirtovelat		
Laskennalliset verovelat	0,00	772,21
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 258,03	2 299,59
Pitkäaikainen vieras pääoma	7 195 171,24	7 453 510,37
Joukkovelkakirjalainat	1 150 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	646 390,82	1 727 224,00
Pääomalainat		
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 058,36	1 058,36
Lainat muilta luotonantajilta		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 797 449,17	1 728 282,36
Saadut ennakot	89 878,64	34 882,88
Ostovelat	905 664,70	915 771,63
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	223 814,32	206 407,39
Siirtovelat	2 024 126,05	2 281 257,25
Laskennalliset verovelat		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 243 483,71	3 438 319,13
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 040 932,88	5 166 601,49
VIERAS PÄÄOMA	12 236 104,13	12 620 111,86
VASTATTAVAA	17 104 816,64	17 370 063,31

Taseen tunnusluvut	TP 2021	TP 2020
Omavaraisuusaste	27,0	25,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	49,8	50,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e	1 139	1 015
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), e/asukas	940	798
Lainakanta, 1000 e	8 987 362	9 179 493
Lainakanta, e/asukas	7 421	7 217

Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2021	TP2020
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	1 015 151,45	797 790,71
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	5 343,42	-2 874,08
Tulorahoituksen korjauserät	-17 876,00	-334 921,94
Toiminnan rahavirta	1 002 618,86	459 994,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-425 781,06	-1 589 172,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin		372,12
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	324 520,72	1 068 426,70
Investointien rahavirta	-101 260,34	-520 373,93
Toiminnan ja investointien rahavirta	901 358,52	-60 379,25
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-560,00	
Antolainasaamisten vähennykset	10 500,00	89 773,23
Antolainauksen muutokset	9 940,00	89 773,23
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	372 120,00	1 045 008,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-568 183,35	-528 183,35
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 932,61	-400 387,38
Lainakannan muutokset	-192 130,75	116 437,26
Oman pääoman muutokset	-114,44	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	114,44	
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8 871,61	-10 367,16
Vaihto-omaisuuden muutos	9 262,59	-12 164,14
Saamisten muutos	330 952,28	-511 430,84
Korottomien velkojen muutos	-191 876,99	21 946,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	157 209,49	-512 015,83
Rahoituksen rahavirta	-24 981,26	-305 805,33
Rahavarojen muutos	876 377,26	-366 184,58
Rahavarat 31.12.	3 529 914,34	2 653 537,08
Rahavarat 1.1.	2 653 537,08	3 019 721,66
Rahavarojen muutos	876 377,26	-366 184,58

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TP 2021	TP 2020
Investointien tulorahoitus, %	238,4	50,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,7
Lainanhoitokate	1,7	1,5
Lainasaamiset	11 555	22 055
Kassan riittävyys, pv	52,8	36,7

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Tilikauden tulos	-31 058,44 e
Poistoeron vähennys	118 170,80 e
Tilikauden ylijäämä	87 112,36 e

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.-31.12.2021 tuloksen -31 058,44 euron käsittelystä seuraavaa:

- kirjataan poistoeron vähennyistä suunnitelman mukaan 118 170,80 euroa
- kirjataan tilikauden ylijäämä 87 112,36 euroa tilikauden yli-/alijäämätilille.

1.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Ristijärven kunnan taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää jäljellä 1 190 155,26 euroa. Tilinpäätösvuoden 2021 tuloksen lisäyksen jälkeen kertynyttä ylijäämää on 1 277 267,62 euroa ja 1 139 e/as.

Vielä on aikaista arvioida verotulojen ja valtionosuuksien kertymää vuoden 2023 jälkeen, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta. Verotulot ovat kehittyneet vuonna 2021 paremmin kuin muutoin valtion koronatukien vuoksi. Tämänhetkisillä laskelmilla tämä vuosi tulee olemaan tappiollinen ja alijäämän suuruus tiedetään vasta soten tasauslaskun myötä. Joka tapauksessa hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa, myös kunnan talous tulee olemaan paremmin ennustettavaa ja hallittavissa.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä on jatkettu Kuntamaisen tekemän selvityksen pohjalta, mutta uusia säästökohteita kartoitetaan koko ajan erityisesti päivittäisessä toiminnassa ja luopumalla kunnalle tarpeettomista kiinteistöistä. Lisäksi yhteistyötä Kainuun kuntien ja sidosryhmien kanssa pyritään lisäämään joka hallinnon alalla. Varsinaista euromääräistä suunnitelmaa ei ole tehty, mutta kireä kuntatalous huomioidaan strategiasuunnittelussa keväen 2022 aikana.

Lomitushallinnon loppumisen myötä henkilöstömäärä vähenee noin puoleen, jonka myötä kunnan omat menot on paremmin ennustettavissa. Tämä vähentää jonkun verran myös

käyttötalousmenoja yleisesti, kuten esim. talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon vyörytettävät kustannukset.

1.7.4 Rahoituksen turvaaminen

Kunnanhallituksen tulee ottaa toimintakertomuksessa kantaa kuluvan vuoden toiminnan rahoittamiseen esimerkiksi silloin, kun kuluvan vuoden talousarviossa katetaan maksuvalmiuden muutoksella olennaisesti suurempi määrä, kuin mitä kunnalla on tilinpäätöksen mukaan kassavaroja.

Tilinpäätösvouden toteutunut toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran summa on 406 344 euroa. Tilinpäätöksessä kunnan rahavarat, mukaan lukien rahastosijoitukset, ovat 1 944 te. Kassavaroja osuus varoista on 1,206 te.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Kuntastrategian toteutuminen

Kuntastrategian visio ***Koti keskellä kaunista Kainuuta!*** ja kuntastrategiassa määritellyt tavoitteet ohjaavat niin luottamushenkilöiden päätöksiä kuin viranhaltijoiden valmistelua ja kunnan toimijoita. Toimintaa ohjaavat arvot ovat turvallisuus ja luonnonläheisyys, yhteisöllisyys ja luotettavuus, yhteistyökyky ja avoimuus, yritysystävällisyys.

Tavoite 1: *Elinvoimainen ja kehittyvä maaseutukunta*

Strategisena tavoitteena on luoda puitteet ja mahdollisuudet elinvoimaiselle ja kehittyvälle maaseutukunnalle.

Koronan takia lähes kaikista tapahtumista luovuttiin ja niitä siirrettiin eteenpäin. Kunta on avustanut kyläyhdistyksiä pienellä toimintarahalla, mutta Veisuvestivaali peruuntui jo toistamiseen, eikä myöskään vestivaalin yhteydessä päästy pitämään juustoleipämessuja. Uusista ihmisen aluista kumpuaa kunnan elinvoimaa ja perheitä on tuettu 500 euron vauvarahalla edellisvuoden tapaan. Syksyllä kuntalaiset, henkilöstö ja luottamushenkilöt tapasivat Virtaalassa. Siellä esiteltiin kunnan toimintaa ja keskusteltiin nykyisestä strategiasta ja valtuustokauden tavoitteista. Kuntalaisten antamat kirjalliset palautteet käsiteltiin valtuuston strategiaseminaarissa ja ne huomioidaan strategiatyössä.

Kunnassa on panostettu viestintään. Tiedottamisessa käytettäviä työkaluja ovat kunnan kotisivun www.ristijarvi.fi lisäksi Facebook, Twitter ja Instagram. Näiden lisäksi toimialat julkaisevat ajankohtaistiedotteita ja kirjoittavat juttuja RisTaos -lehteen aina sen ilmestyessä. Henkilöstön intranet-sivut ovat vielä keskeneräiset, mutta ne pyritään ottamaan käyttöön kevään 2022 aikana.

Kuntalaisille sähköisiä palveluita pystytään tarjoamaan ainoastaan rakennuslupien osalta. Sähköisiä asiointipalveluita kehitetään yhdessä muiden Kainuun kuntien kanssa erityisesti kuluvana vuonna.

Tavoite 2: *Hyvinvoivat kuntalaiset*

Toisena strategisen tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen, jolle voidaan turvata hyvä elämä ja turvallinen arki palveluineen.

Hyvin huolletuilla ja turvallisilla luontoreiteillä kuntalaiset pääsevät nauttimaan upeista vaaraimaisemista kuin myös vesistöistäkin. Taukopaikkojen kunnossapidosta huolehditaan kyläyhdistysten kanssa. Ne osallistuvat myös uimarannan, Hiisijärven hiekkojen ja venesatamaan siistimiseen ja viihtyvyyden ylläpitoon. Muita liikuntapaikkoja ovat mm. frisbeegolf-rata sekä rantalentis- ja tenniskentät. Ostopalveluina hankitaan kesäkukat ja kyläraitin siistiminen.

Palvelut hankitaan ensisijaisesti paikallisilta toimijoilta ja yrittäjiltä. Koska kunnalla ei ole omaa ateriatuotantoa, ei kunta paljoakaan pysty vaikuttamaan elintarvikehankintoihin.

Vaikka pankkiautomaatti kunnasta vietiinkin, on kuntalaisten mahdollista hoitaa verkkopankki-asiat, Kelan asiointipalvelut kuin muutkin sähköiset palvelut kunnantalolta käsin. Kunnantalolla ja Kyläkaivossa on varattu työasemia sähköistä asiointipalvelua varten.

Ristijärvi on aktiivinen yhdistysten ja talkoohenkisten ristijärveläisten yhteisö, joka pitää huolta kuntalaisistaan kunnan ja muiden palveluntuottajien kanssa. Päivittäiset palvelut on pääosin vielä saatavilla ja ne turvataan jatkossakin.

Nuorten osallistuminen kunnan kehittämisessä on nostettu keskeiseksi asiaksi osana strategiatyötä. Uusi nuorisovaltuusto tulee tutustumaan jatkossa päätöksentekoon kuin strategian päivittämiseenkin. Nuoriso voi tehdä omia aloitteita ja aloitteita ovat tehneet myös luottamushenkilöt.

Kuntalaisten hyvinvointiin on saatu lisää rahaa testamenttilahjoituksella. Varoja voidaan käyttää kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen.

2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Jos tehtävällä ei ole tilikaudelta laskennallisia kustannuksia, niin ao. otsikkoriviä ei ole sisällytetty taulukkoon. Jos toimintakate ja ulkoinen toimintakate ovat samat, ei ulkoista toimintakatetta ole esitetty omana rivinään. Mikäli alkuperäiseen talousarvioon ei ole tullut muutoksia, Muutettu TA 2021 -sarake on silloin tyhjä.

Toteutumavertailussa on määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus (toimintakate/netto). Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteuman välillä. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävän poikkeaman syistä.

Keskusvaalilautakunta

Toiminta Kuntavaalit järjestettiin 13.6.2021. Vaaleissa oli 27 ehdokasta ja 6 puoluetta.

Keskusvaalilautakunta	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			1 516	1 516
<i>Toimintamenot</i>	-7 950			-9 548	-1 598
Toimintakate	-7 950	0	0	-8 032	-82

Tarkastuslautakunta

Toiminta Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastusyhteisönä valtuustokaudella 2021–2025 toimii BDO Audiator Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Tarkastuslautakunta	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			0	0
<i>Toimintamenot</i>	-10 267			-11 987	-1 720
Toimintakate	-10 267	0	0	-11 987	-1 720

Kunnanvaltuusto

Toiminta

Kunnanvaltuuston tehtävänä on asettaa alaisilleen toimielimille taloussuunnitelmassa toiminnan tavoitteet sekä hyväksyä toiminnalle määrärahat. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen sekä päättää kuntalaissa ja muissa laeissa sekä hallintosäännössä valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Kunnanvaltuusto	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			0	0
<i>Toimintamenot</i>	-14 751			-18 039	-3 288
Toimintakate	-14 751	0	0	-18 039	-3 288

Kunnanvaltuuston tehtävänä on asettaa alaisilleen toimielimille taloussuunnitelmassa toiminnan tavoitteet sekä hyväksyä toiminnalle määrärahat. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen sekä päättää kuntalaissa ja muissa laeissa sekä hallintosäännössä valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista. Menot kasvoivat vuoteen 2020 verrattuna 22,3 %.

Kunnanhallitus

Vastuuhenkilö   **Kunnanjohtaja**

Toiminta

Henkilöstöpolitiikka perustuu kannustavaan johtamiseen ja työssä jatkamisen tukemiseen sekä osaamisen kehittämiseen eri-ikäiset työntekijät huomioiden. Henkilöstölle luodaan mahdollisuudet käyttää työssään omaa osaamistaan kunnan ja kuntalaisten parhaaksi. Tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, keinot selviytyä velvoitteistaan ja kohdistaa talouden sopeutukset niin, että kuntalaisten saama palveluiden taso ei merkittävästi heikkene.

Palvelualue sisältää kunnanhallituksen toiminnan ja maakunnallisen toiminnan (Kainuun sote-ky, Kainuun liitto ja pelastustoimi) ja verotuksen kustannukset.

Kunnanhallitus vastaa kunnan strategisesta kehittämisestä, toiminta- ja taloussuunnittelusta, maankäytöstä ja elinkeinopolitiikasta. Lisäksi kunnanhallitus johtaa hallintoa ja käyttää ratkaisuvaltaa kaikilla kunnan toimialoilla.

Hallintopalvelut vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan ohjauksesta ja toimivuudesta.

Kunnanhallitus	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	266 400		266 400	208 764	-57 636
<i>Toimintamenot</i>	-8 956 268	13 000	-8 943 268	-8 763 343	179 925
Toimintakate	-8 689 868	13 000	-8 676 868	-8 554 579	122 289

Maksuosuudet	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Pelastuslaitos	116 318	124 011	124 322	169 737

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Talouden tasapaino	Vuosittainen ylijäämä	Soten vuosien 2015–2018 kuntien maksuosuuksien tasauslaskelmista johtuen tulos muodostui ylijäämäiseksi.
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvointikertomus	Kunnanhallitus käsitteli vuoden 2021 hyvinvointikertomuksen 8.3.

Tehtäväalue   **Maakunnallinen yhteistoiminta**
Vastuuhenkilö   **kunnanjohtaja**

Maakunnallinen yhteistoiminta	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			0	0
<i>Toimintamenot</i>	-7 491 400			-7 605 725	-114 325
Toimintakate	-7 491 400	0	0	-7 605 725	-114 325

Maksuosuudet	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Kainuun Sote ky	7 477 221	7 535 844	7 867 846	7 432 673
Kainuun liitto	43 192	43 731	43 301	43 211

Tehtäväalue   **Hallintopalvelut**
Vastuuhenkilö   **hallintopäällikkö**

Toiminta   Hallintopalveluita johtaa kunnanjohtaja ja se tuottaa keskitetysti kunnan organisaation tarvitsemat hallinnon tukipalvelut sekä talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon palvelut niiltä osin kuin ne tuotetaan itse.

Hallintopalveluiden tehtäväalueeseen kuuluu lisäksi kokous- ja asiakirjahallinto, asiointipalvelu ja sisäinen viestintä. Hallintopalvelut vastaa myös vaalien järjestämisestä. Toisen palvelusihteerin työajasta 40 % kohdennetaan teknisiin palveluihin.

Hallintopalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	4 400			4 971	571
<i>Toimintamenot</i>	-432 826			-324 323	108 503
Toimintakate	-428 426	0	0	-319 352	109 074

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Asianhallinnan kehittäminen	Dynasty 10 käyttö	Dynastyn osiot ovat päivittäisessä käytössä lähes kaikilla vastuualueilla. Asiakirjoja on edelleen verkkolevyillä sekä manuaalisesti pidettävässä arkistossa. Perustyökalut toimivat, mutta toimintatavoissa on edelleen kehitettävää ja

		kertauskoulutusta tarvitaan.
Tilinpidon kehittäminen	Eri vaatimusten yhteensovittaminen	Kirjanpidon kustannuspaikka- ja toimintayksikkörakenne eroaa vielä osin hallintosäännöstä, koska hallintosääntöä ei päivitetty. Tiliointiä kehitetään vastaamaan käytäntöä siten, että kirjanpidosta saadaan totuudenmukainen ja ajantasainen tieto. Vuosien välistä vertailua hankaloittaa edelleen tilikartoista johtuvat erot ja kirjaamistavat.

Sofigate toimi konsulttina tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisessa. Prosessien ja järjestelmien dokumentointiin hankittiin ohjelmistolisenssi Arterin ARC-ohjelmistoon ja perustiedot järjestelmään teki Sofigate yhdessä työpajojen kanssa. Tietosuojaselosteiden päivytystä jatketaan vielä kuluvana vuonna.

Kunnantalon aukioloa muutettiin siten, että ovet pidetään kiinni ruokatauon aikaan. Uusi aukioloaika ei ole vähentänyt tai vaikeuttanut palvelua, koska henkilöstö palvelee tarvittaessa myös kiinteän palveluajan ulkopuolella ja ovien ollessa suljettuina. Vähäisten resurssien takia pääoven sulkeminen ruokatauon ajaksi lisää turvallisuutta ja tarvittaessa mahdollisuuden tarkoituksenmukaiseen saldokertymien käyttämiseen.

Asiointipiste / tilastoidut asiointit

Asiointipisteen käyttö on vähentynyt entisestään. Lupa-asiat ovat siirtyneet hoidettavaksi poliisiasemalla ja Kelan palveluita voi käyttää mistä tahansa netissä. Asiakaspalvelu on ollut lähinnä neuvontaa ja opastusta oikeisiin nettiosoitteisiin.

Palvelu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poliisi	166	232	15	19	8	10	6
Kela	125	131	177	129	141	102	41

Tehtäväalue   **Maankäyttö ja strategiaproessi**
Vastuhenkilö   **kunnanjohtaja**

Toiminta

Kunta harjoittaa aktiivista maapolitiikka. Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten toteutuksella, kuten kaavoittamalla ja kunnallisteknisellä rakentamisella ja suunnittelulla toteuttaa vetovoimaisia asunto- ja yritystontteja.

Kerran valtuustokaudessa kunnanjohtaja ja johtoryhmä valmistelevat yhdessä luottamushenkilöiden ja sidosryhmien kanssa kuntastrategian ja määrittelevät suuntaviivat omistajapolitiikasta. Kuntalain mukaan strategia sisältää kunnan kehitystä, elinvoimaisuutta, hyvinvointia ja henkilöstöä koskevat osat. Kunta toteuttaa kunnanvaltuuston vahvistamaa strategiaa, visiota ja talousarviota sekä suunnitelmakaudelle asetettuja painopisteitä. Esimiehet ohjaavat omaa henkilöstöään toteuttamaan strategiaa.

Hyrnsälmen kunta tuottaa aluearkkitehtipalvelut Ristijärven ja Paltamon kunnille. Ristijärven kunta maksoi aluearkkitehtipalvelusta 7 837 €. Uusia kaavahankkeita kaavoittamattomille alueille ei ole aloitettu.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
---------	---------	---------

Tonttitarjonnan riittävyys	Vapaiden tonttien lukumäärä	38 vakituisen asumisen tonttia ja 11 vapaa-ajan asumisen tonttia tarjolla
Omakotiasumisen ja vapaa-ajan asumisen lisääminen	Toteutuneet kaupungit, kpl	Kolme toteutunutta kauppa
Tuulivoiman edistäminen kunnassa	Tuulivoimakaavat	Ensimmäinen kaava vireillä

Maankäyttö ja strategia	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>					
<i>Toimintamenot</i>	-16 700			- 7 372	- 9 328
Toimintakate	-16 700			-7 372	-9 328

Tehtäväalue   **Elinkeinopalvelut**
Vastuuhenkilö   **kunnanjohtaja**

Toiminta

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja.

Kehityspäällikön työpanos on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritysenteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppaneita ovat Kainuun kuntien yhteisesti omistama Kainuun Etu Oy sekä ELY ja TE-keskus. Kunta haluaa verkostoitua paikallisen yrittäjäjärjestön ja yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjää hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus-, markkinointi- ja messuosallistumista. Kuntamagoo vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla, joihin kunta panostaa kuntamarkkinoinnin, kunnassa järjestettävien tapahtumien ja erillisten hankkeiden avulla. Kunta tukee yritystoimintaa kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun pk-yritysaihioiden ja hankkeiden etsiminen, yrittäjyyden tukeminen ja uusien yritysten syntyminen. Kannustinryhmä toimii linkkinä yrittäjien ja kunnan elinkeinojen kehittäjien välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Ristipirtin -leirintäalue rakennuksineen siirtyi kaupan myötä yksityiselle yrittäjälle. Saukkovaaralla hiihdettiin SM-hiihtokilpailut. Televisioinnin myötä kunta ja Saukkovaara saivat huomattavan näkyvyyden. Saukkovaaran matkailun kehittyminen odottaa edelleen toimijaansa.

Elinkeinopalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>					
<i>Toimintamenot</i>	-143 883	13 000	-130 883	-107 366	-23 517

Toimintakate	-143 883	13 000	-130 883	-107 366	-23 517
---------------------	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Elinkeinotoimen osallisuushankkeet ja muu rahoitus vuonna 2021

Hallinnoija	Hanke	Maksuosuus e
Elää Kainuu Leader ry	Hankerahoitus	6 519
KAMK	Kehittämistoiminnan kuntaraha	1 583
	I4B Ideasta bisnekseksi ja Digitie -hankkeet	1 565
	Kyte-hanke (Kainuulaisten yritysten työhyvinvoinnin edistäminen)	248
Kainuun Liitto	Lentoliikenteen yhteismarkkinointi	500
Kainuun Yrittäjät	Omistajanvaihdoshanke	480
Oulun Yliopisto	Oulujoen vesistövisio, Arvovesi	400

Elinkeinotoimen myöntämät avustukset

Osuuskunta Seniorisilta 8 000 €

Elinkeinotoimelle on vyörytetty hallintokustannuksia yhteensä 6806,22 euroa. Asiantuntijapalvelut sisältävät ostopalvelua Viestintä-Aallolta 6000,00 euroa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
Yritystoiminnan vahvistaminen	Yritysten lukumäärä	Uusia yrityksiä 6 kpl, lopettaneita 2 kpl
Myönteisen yritysilmapiirin luominen ja ylläpitäminen	Kontaktit ja tilaisuudet yrittäjien kanssa, osallistujien lukumäärä/tilaisuus	Pystytty pitämään yksi yleisötalaisuus. Yrittäjiä kontaktoitu somen, sähköpostin ja puhelimen välityksellä kohtaamisten lisäksi.

Tehtäväalue
Vastuuhenkilö

Työllisyyspalvelut
hallintopäällikkö

Toiminta

Työllistämistoimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa työvoimahallinnon tukijärjestelmien ja koulutuksen avulla tukea työttömiä henkilöitä työllistymään tai kohentamaan työllistymismahdollisuuksia. Tukityöllistämällä ehkäistään syrjäytyneisyyttä ja lievitetään sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Työllisyyden hoidon palvelut tuotetaan yhteistyössä Paltamon ja Hyrynsalmen kunnan kanssa Paltamon toimiessa isäntäkuntana.

Työllisyyspalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	13 000			3 580	-9 420
<i>Toimintamenot</i>	-163 819			-124 855	38 964
Toimintakate	-150 819	0	0	-121 275	29 544

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Kunnan järjestämän työllisyshoidon piirissä olevista työttömistä saadaan aktivoitua > 40 % (sis. kuntouttavan toiminnan).	toteutui (eläkeselvittelyssä olleet, 4H:n asiakkaat ja kuntakokeilun asiakkaat yhteensä)
Koululaisten kesätyöt	Sijoitettu 100 % hakijoista ensisijaisesti yrityksiin	Kaikki hakijat saivat avustuksen, yksi hakija ei ottanut vastaan tarjottua kesätyötä. Työllistäminen ensisijaisesti yrityksiin ei toteutunut (kunta 6/yritys 2).
Työmarkkinatuen kuntasuus	Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä alenee 15 %	ei toteutunut 2020: 13, 2021:14
	Työttömien eläkeselvittelyjä tehdään > 3 henkilön osalta vuoden aikana.	toteutui 6 henkilöä

Sopimusperusteinen työllisyshoito

Paltamon kunta tuottaa työllisyyspalvelut Paltamon lisäksi Ristijärvellä, ja Hyrynsalmella. Lisäksi Paltamo tuottaa eläke- ja kuntoutus selvittelyt myös Puolangan kunnalle. Paltamon kunta hoitaa sopimusperusteisesti myös työllisyyden kuntakokeilun viranomaistehtävät Paltamon, Hyrynsalmen ja Ristijärven osalta.

Paltamon kunta on mukana valtakunnallisessa työllisyyden kuntakokeilussa, osana Kainuun kuntakokeilua. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät 1.3. Kuntakokeilujen myötä tietyt TE-hallinnon tehtävät siirtyivät TE-palveluista kuntien vastuulle. Työllisyyden kuntakokeiluja ohjaa oma lainsäädäntönsä. Kuntakokeilujen myötä kuntien vastuulle siirtyi kaikki kokeilukunnissa asuvat työttömänä tai työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiosidonnaiseen päivärahaan, kaikki työttömänä tai työvoima palveluiden piirissä olevat alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä maahanmuuttajat. Paltamon kuntakokeilutoimiston asiakkaana on keskimäärin noin 240–270 henkilöä, joista paltamolaisia on noin puolet.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Ristijärvellä oli 11,4 % (58 henkilöä 507 henkilöstä), kun se Kainuussa oli 10,8 %. Työttömät ovat pääosin yli 50-vuotiaita ja pitkäaikaistyöttömiä. Alle 25-vuotiaita työttömiä on 5, kun niitä vuotta aikaisemmin ei ollut lainkaan. Avoimia työpaikkoja Ristijärvellä oli vuoden lopussa 5.

Eläke- ja kuntoutus selvittelyissä on ollut 6 ristijärveläistä työtöntä, joista yksi on saanut myönteisen eläkepäätöksen ja yksi sairauspäivärahapäätöksen.

Vuoden 2021 lopulla käynnistyi valtakunnallinen sekä alueellinen valmistautuminen TE-palvelujen pysyvään siirtoon kuntien järjestämisvastuulle. Tämän hetken suunnitelmien mukaan TE-palvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 loppuun mennessä ja työllisyyden kuntakokeiluja ja niitä koskevaa lainsäädäntöä on määrä jatkaa siihen sakka.

Kesätyö

Joka vuosi talousarvioon varataan määrä raha koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöitä varten tavoitteena jokaisen hakukriteerit täyttävän työllistäminen ensisijaisesti yritykseen ja mahdollisuuksien mukaan kuntaan.

Kuntaan työllistyvän nuoren palkkakustannuksiin oli varattu edellisvuoden tapaan 320 e/2 vkoa ja yksityiselle työllistyvän nuoren palkkauskustannuksiin 160 e/2 vkoa. Kunnassa oli työllistettyä 5 henkilöä, 1 Katvelassa, ja yrityksissä 2. Rahoitus myönnetään ammattikoululaisille, peruskoululaisille vuosina 2000–2004 syntyneille nuorille sekä keväällä 2021 peruskoulun tai lukion päättäneille koululaisille. Työjakson pituus oli 2 viikkoa.

Kunnan kesätyösetelin lisäksi Ristijärven 4H-yhdistys on palkannut kesätöihin 14 henkilöä, palkkasumma kokonaisuudessaan 19 865 e

4H-yhdistys työllisyyden hoidon kumppanina

Ristijärven 4H-yhdistys on keskeinen toimija kunnan työllisyyden hoidossa. Työllisyydenhoitoon kuuluu myös kierrätysmyymälän ylläpito kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilujen, velvoitetöiden ja palkkatukityön toimintapaikkana.

Ristijärven 4H yhdistyksen asiakasmäärät vuonna 2021:

Palvelu	Asiakasmäärä 4H
Työhönvalmennuksessa yhteensä	13 asiakasta
- velvoitetö	-
- työkokeilu eläkeselvittely	1
- työkokeilu TE	3
- kuntouttava työtoiminta	3
- oppisopimus kunnassa/yrityksessä	-
- palkkatuki 100 %	2
- palkkatuki 30 %	1
- osatyökykyisen palkkatuki 50 %	3

Yhdistyksen työhönvalmennuksessa on ollut 13 ristijärveläistä. Ristijärven toimipisteessä on ollut palkkatuella henkilöitä myös Puolangalta ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita Paltamosta. Yhtään ristijärveläistä asiakasta ei ole ollut palkkatuettuna muilla paikkakunnilla. 4H-yhdistyksen kautta voi siis työllistyä muihin yhdistyksiin ja muiden kuntien kierrätysmyymälöihin. Palkkatuella olisi mahdollista työllistyä useampikin henkilö mutta niitä ei ole valitettavasti ole ollut ehdolla.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Määrälliset tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Työttömyysaste %	10	12,6	11,4
yli vuosi (hlö)	11	13	14
alle 25 –vuotiaat	8	-	5
yli 50 –vuotiaat	31	42	34
työttömät yhteensä	52	65	58
Yhteisvastuullinen työmarkkinatuki (keskimäärin)/kk	23	21	18
Työmarkkinatuen kuntaosuus euroa*	90 147	111 247	102 036

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat 12/2021. Kainuun ELY-keskus.
Työmarkkinatuen maksusuudet. Kela.

Kelalle maksettu työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 2 036 euroa verrattuna talousarvioon. Paltamon kunnan työllisyydenhoidon sopimuksesta aiheutuneet kulut olivat 18 026 euroa.

Toimintayksikkö   **Joukkoliikenne**
Vastuuhenkilö   **hallintopäällikkö**

Toiminta-ajatus Lähipalvelut koostuvat kunnan sisäisestä asiointiliikenteestä ja kuntien välisestä liikenteestä. Kunnan sisäisen asiointiliikenteen kunta järjestää itse.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Taajaman ulkopuolella asuvien asiointiin mahdollistaminen kuntakeskuksessa	Kuljetuksella tuettujen asiointipäivien määrä ja reitien kattavuus.	Asiointiliikennettä järjestettiin kerran viikossa viidellä reitillä.
	Kuljetusten taloudellisuus	Sisäinen asiointiliikenne on toteutettu pääosin koulun työaikana yhdistettyinä koulukuljetuksiin yhdistettynä.
	Kuntien välinen liikenne	Kunta on osallistunut kustannusten kattamiseen sopimusperusteisesti yhdessä Kainuun kuntien ja ELY keskuksen kanssa.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Oman. asiointiliikenteen kustannukset, €	6 091	3 797	6 243
Osuus kuntien väliseen liikenteeseen (ELY-keskus ja kunnat), €	11 401	10 910	5 484

Kainuun joukkoliikenteen yhteishankinta on päättynyt sopimuskauden loppuun 6.6.2021 ja ELY-keskus rahoittaa sen jatkossa pääsääntöisesti itse. Yhteishankinta oli noin 30 liikennöintisopimuksen muodostama kokonaisuus ja se sisälsi vuonna 2015 valmistuneen Kainuun joukkoliikenteen palvelutaso- ja liikennesuunnitelman mukaisen kuntien välisen joukkoliikenteen. Yhteishankinnasta ELY-keskus rahoitti 70 % ja Kainuun kunnat yhdessä 30 %. Taulukossa yhteishankinnan mukaiset, eri osapuolten maksamat kustannukset vuosien 2016–21 ajalta:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kaikki yht.	618 762,28	1 131 949,97	1 211 926,57	1 206 814,31	1 102 228,44	546 748,47
POP ELY	433 132,72	792 364,98	848 348,60	844 770,03	771 559,91	382 723,93
Kunnat yht.	185 629,56	339 584,99	363 577,97	362 044,28	330 668,53	164 024,54
<i>Hyrnsalmi</i>	<i>10 503,39</i>	<i>19 214,58</i>	<i>20 572,16</i>	<i>20 485,37</i>	<i>18 710,06</i>	<i>9 280,92</i>
<i>Kajaani</i>	<i>44 549,93</i>	<i>81 498,29</i>	<i>87 256,44</i>	<i>86 888,37</i>	<i>79 358,38</i>	<i>39 364,87</i>
<i>Kuhmo</i>	<i>33 419,89</i>	<i>61 137,29</i>	<i>65 456,88</i>	<i>65 180,76</i>	<i>59 532,01</i>	<i>29 530,21</i>
<i>Paltamo</i>	<i>12 890,51</i>	<i>23 581,52</i>	<i>25 247,65</i>	<i>25 141,14</i>	<i>22 962,35</i>	<i>11 390,22</i>
<i>Puolanka</i>	<i>11 696,95</i>	<i>21 398,05</i>	<i>22 909,91</i>	<i>22 813,27</i>	<i>20 836,21</i>	<i>10 335,57</i>
<i>Ristijärvi</i>	<i>6 206,55</i>	<i>11 354,07</i>	<i>12 156,28</i>	<i>12 105,00</i>	<i>11 055,95</i>	<i>5 484,18</i>
<i>Sotkamo</i>	<i>31 987,60</i>	<i>58 517,12</i>	<i>62 651,58</i>	<i>62 387,30</i>	<i>56 980,64</i>	<i>28 264,63</i>
<i>Suomussalmi</i>	<i>34 374,74</i>	<i>62 884,07</i>	<i>67 327,07</i>	<i>67 043,07</i>	<i>61 232,93</i>	<i>30 373,93</i>

Joukkoliikenne	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			0	0
<i>Toimintamenot</i>	-18 500			-7 414	-11 086
Toimintakate	-18 500	0	0	-7 414	-11 086

Sivistyspalvelut

Palvelualue   **SIVISTYSPALVELUT**
Vastuuhenkilö   **sivistyspäällikkö / rehtori**

Toiminta-ajatus   Sivistystoimi vastaa kunnan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjasto- ja kulttuuri-, sekä nuoriso- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa. Sivistystoimi kantaa omalta osaltaan vastuuta myös kuntalaisten henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Sivistystoimi suunnittelee ja toteuttaa palveluita yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Tiivistä yhteistyötä tehdään kaikilla sivistystoimen osa-alueilla, jotta palveluita saadaan toteutettua mahdollisimman kustannustehokkaasti ja yhteistyössä kuntien kesken. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Ristijärvellä, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää virkeää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin. Sivistystoimen vastuualueelle kuuluu selkeästi kuntalaisten hyvinvoinnin asiat ja kunnan hyvinvointiin käyttämästä taloudellisesta panoksesta suurin osa toteutetaan sivistyspalveluissa.

Koko sivistystoimen alueella it-palvelumaksut ja tapaturmavakuutusmaksut ovat olleet lähes 300 % arvioitua kalliimmat (vapaa-aikapuolella it-maksut jopa 12 kertaiset) vuonna 2021.

Tehtäväalue   **Varhaiskasvatus**
Vastuuhenkilö   **varhaiskasvatuksen vastaava**

Toiminta-ajatus   Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Kunta tarjoaa varhaiskasvatusta siinä laajuudessa kuin vanhempien työssäkäynti tai opiskelu sitä vaatii. Varhaiskasvatustilain mukaan kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus täysiaikaiseen varhaiskasvatukseen. Ristijärven kunnassa päiväkodin aukioloaika on määritelty arkipäivisin klo 7–17 välille, riippumatta vanhempien työllisyystilanteesta tai opiskelusta. Kunnassa toimii 1 päiväkotitoiminta, jossa on 2 ryhmää. 12-paikkainen 0–3 v ryhmä ja 21-paikkainen 3–6 v ryhmä. Päiväkodissa järjestetään myös es 2lk aamu- ja iltahoito.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut	Asiakastyytyväisyyskyselyt toimikaudella 2021	Asiakastyytyväisyys kyselyä ei ole tehty v.2021. Kysely maaliskuu 22.
Erityisen tuen tarpeen huomioiminen varhaiskasvatuksessa	Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden osto.	Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden tarve on kasvanut.

Varhaiskasvatus	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	36 000			56 815	20 815
<i>Toimintamenot</i>	-556 602			-565 457	8 855
Toimintakate	-520 602			-508 642	-11 960

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
<i>Päiväkoti</i> (sis.hallinto, erityisvarhaiskasvatus ja projektit)				-438 901	-473 281
päiväkodin läsnäolopäivät	3 889	5 586	6 104	4 614	5 234
0–6 v./paikkaa tarvitsevat	47	53	44	46	47
päiväkodin läsnäolopäivä €	73	64	54	95	90
päiväkoti €/kk/0–6	504	563	626	795	839
€/hoidossa ollut lapsi	6 048	6 753	7 511	9541	10 069
<i>Muu lasten päivähoido:</i>					
- kuntalaisä	11 352	13 488	12 576	-18 923	-4 536
- kotihoidontuki				-52 546	-30 825
Koko varhaiskasvatus yht.				-510 421	-508 642

Toiminta vuonna 2021

Päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille arkisin klo 7–17. Vuorohoitoa tarjotaan vuorotyötä tekevien perheiden lapsille myös ennen klo 7 aamuisin ja klo 17 jälkeen iltaisin, sekä tarvittaessa viikonloppuisin. Viikonloppuhoidon tarve on ollut vuonna 2021 satunnaista. Vuorohoito painottuu pääasiassa aikaiseen aamuun ja satunnaisesti iltavuoroihin. Päiväkodissa työskentelee tällä hetkellä 2 varhaiskasvatuksen opettajaa, 5 lastenhoitajaa ryhmissä (joista 1 80 % työajalla syyskuusta -21 alkaen), 1 lastenhoitaja henkilökohtaisena hoitaja sekä 1 päiväkotiapulainen. Toinen opettajista hoitaa päiväkodin johtajan ja varhaiskasvatus vastaavan tehtäviä pienten ryhmän opettajan työn ohella. Päiväkodin henkilöstömitoitus on ollut varhaiskasvatuslain vaatiman suhdeluvun mukainen. Vuonna 2021 sairaspöissaolot vähensivät lasten läsnäolopäiviä runsaasti.

Päiväkodilla toimii 2 ryhmää. 0-3vuotiaiden ryhmä Silmut, jossa on 12 paikkaa ja 3–6 vuotiaiden ryhmä Saukot, jossa on 21-paikkaa. Loppuvuodesta Saukot ryhmässä oli kirjoilla 20 lasta ja Silmuilla 8. Vuonna 2021 erityislasten määrä lisääntyi varhaiskasvatuksessa. Päiväkodilla on 3 pidennetyn oppivelvollisuuden lasta, joista yhdellä 100 % omahoitaja. Myös tehostetun tuen lasten määrä on lisääntynyt.

Päiväkodilla järjestetään koululaisten (es-2lk) aamuhoito ja klo 16 jälkeen iltahoito. Koululaisia varhaiskasvatuksen kirjoilla oli loppuvuodesta 14. Perusopetuksen alkuopetusikäisten

iltapäiväkerhotoiminta toimii varhaiskasvatuksen alaisuudessa ja varhaiskasvatus maksaa osan iltapäiväkerhon toimintaa vetävän koulunkäynninohjaajan palkasta. Ohjaajan tehtäviin kuuluu aamuisin koululaisten saattaminen päiväkodilta koululle, iltapäivätoiminnan järjestäminen koululla 12.30–16 ja iltahoitoa tarvitsevien koululaisten saattaminen takaisin päiväkodille.

Varhaiskasvatus ostaa lakisääteisen erityisopettajan palvelua. Ostopalvelua jatketaan toistaiseksi. Erityisopettaja päiväkodilla n.1krt/kk. Erityisopettajan palkkaukseen on käytetty valtion myöntämää Covid-19 avustusta.

Uusia henkilöstökoulutuksia aloitettiin syksyllä 2021. Päiväkodilta osallistuu 2 henkilöä Aikopän järjestämiin koulutuksiin. Toinen alle 3-vuotiaiden pedagogiikkakoulutukseen ja toinen varhaiskasvatuksen arviointikoulutukseen. Myös Kainuun kuntien yhteiseen Neuvokas-työryhmään on osallistunut 1 henkilöstön jäsen.

Uusia hankkeita alkoi 2 kpl. Seikkailutaidetta Kainuussa- hanke on Kainuun kuntien yhteinen ja hankerahan avulla olemme hankkineet päiväkodille digilaitteistoa, sekä retkeilyyn ja tutkimiseen tarvittavaa välineistöä.

Toinen alkanut hanke syksyllä oli Erityispedagogiikan hanke, joka myös on Kainuun kuntien yhteinen. Hankkeen tavoitteena luoda yhtenäinen linja erityisvarhaiskasvatuksen tuen muodoista sekä inklusion edistäminen varhaiskasvatuksessa vastaamaan elokuussa -22 voimaantulevia varhaiskasvatustalouksuuksia. Hankkeeseen liittyy henkilöstökoulutusta, jotka toteutuvat vuonna 2022.

Tehtäväalue
Vastuuhenkilö

Perusopetus
rehtori/sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana perusopetuskouluna tuotamme perusopetuksen palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuuksikäisille. Järjestämme perusopetusta yhteistyössä muun muassa Hyrynsalmen kunnan kanssa. Yhteistyötä voidaan laajentaa koko sivistystoimen alueella laajemmallekin alueelle. Peruslähtökohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus. Meillä on teällä hyvä elleä – nyt ja tulevaisuudessa!

Toiminta vuonna 2021

Koko vuosi 2021 on perusopetusta käyty enemmän ja vähemmän poikkeusjärjestelyin ja sen psykososiaalinen vaikutus on suuri, suurempi kuin ehkä vielä osataan aavistaakaan. Meillä on lapsia, jotka eivät ole päässeet kahteen vuoteen osallistumaan tavallisimpiinkin lastentapahumiin ja nuoria, jotka kasvavat jo lähtökohtaisesti kaukana ystävistä ja korona aika on mahdollistanut tapaamiset lähinnä pelialustoilla ja virtuaalisesti. Sosiaaliset taidot ovat heikkenevässä, sähköisen maailman raaka puhetyyli, empatiakyvyn väheneminen ja peliriippuvuuksien kasvu ovat ongelmia, joita tulevaisuudessa joudumme ratkomaan. Lapset ja nuoret kaipaavat ns. tavallista, normaalia elämää kaverisynttäreineen ja huolettomine kokoontumisineen. Erot perhekuntien välillä kasvavat, toiset perheet ovat korona-aikana pystyneet panostamaan perheen hyvinvointiin, toisilla perheillä elämä on kurjistunut sekä taloudellisesti että henkisesti. Suurimmalla osalla lapsia asiat ovat Ristijärvellä hyvin ja monet perusasiat ovat kunnossa.

Myös henkilökunnan hyvinvointi on heikentynyt koronavuosina. Opetushenkilöstö venyi keväällä 2020 uudessa tilanteessa antamaan opetusta etänä ja osa teki töitä sekä etänä että lähiopetuksena. Työn kuormittavuus näkyi moninkertaiseksi kasvaneiden työtuntien seurauksena sekä psyykkisen että fyysisen hyvinvoinnin kokemuksen vähenemisenä ja siinä, että palautuminen työtehtävistä oli vähäistä jo vuonna 2020. Nyt henkilöstössä näkyy selvästi

koronavuosien mukanaan tuoma ylimääräinen kuormitus, huoli ja jonkinlainen poteroihin kaviouruminen, kun rajoitukset eivät salli samanlaista yhteisöllisyyttä, johon aikaisemmin on totuttu. Kotien ongelmat näkyvät myös moniammatillisten työryhmien kasvaneina kokoontumisina.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä meillä on ollut vuonna 2021 3,5 oppilasta. Pidennetty oppivelvollisuus tarkoittaa oppivelvollisuuden alkamista vuotta säädettyä aiemmin, oppivelvollisuus ei pidenny perusopetuksen keskeltä tai lopusta. Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto) tai vastaavan ulkomaisen koulutuksen.

Jokainen pidennetyt oppivelvollisuuden oppilas kuuluu korotetun Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) perusteella rahoitettavan esi- ja perusopetuksen rahoituksen piiriin. Vuonna 2021 tuo valtionosuus on 20 370,14 e/oppilas. Eli Ristijärven kunta sai perusopetuksen pienryhmäoppilaita varten rahoitusta 61 110,42 e. Nämä valtionosuudet kirjataan kunnan yleisiin tuloihin valtionosuuksina, ne eivät näy tuloina esi- ja perusopetuksessa.

Peruspalvelujen valtionosuudet, pois lukien toisen asteen koulutukset, on ollut Ristijärven kunnalle 4 996 €/ asukas vuonna 2021. Vuonna 2020 saimme valtionosuutta 5 201 €/asukas.

Valtakunnallisesti OKMn mukaan perusopetuksen kustannuksista vuonna 2020 puolet (noin 51 %) liittyi suoraan opetuksen järjestämiseen. Tähän osuuteen sisältyvät esimerkiksi opetushenkilöstön palkat, tukiopetus ja ohjaus, kerhotoiminta sekä kotitehtävien valvonta. Palkkakustannuksissa kasvua oli Suomessa reilut 38 miljoonaa euroa, mikä on suhteessa opetusalan sopimusten mukaisiin korotuksiin.

Toiseksi suurin menoerä oli kiinteistöjen ylläpito (noin 22 %). Hallintokulujen osuus oli noin 6 %, kouluruokailun järjestämisen osuus lähes 5 % ja oppilaiden majoituksen sekä kuljetusten osuus 3 %. Oppilashuollon osuus kustannuksista oli reilut 4 %; tämä luku ei sisällä kuraattori- ja psykologitoimintaa tai kouluterveydenhoitoa, jotka rahoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahoista.

Laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TA 2021	TP 2021
Opetushenkilöstö 1.8.	11	14	11	11
- yhteiset Hyrynsalmella	2	2	0	0
- etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	1	2	0	0
- sivutoimiset tuntiopettajat, alle 16 vvh	1	4	3	3
Avustajat	4	6	4	3
Oppilasmäärä (painotettu)	103	105	94	93
- esikoulussa	10	12	8	8
- kuljetusoppilaita	51	57	51	51

Yleistä henkilöstöresursseista:

Syyslukukaudesta 2020 alkaen Ristijärven kunta on hoitanut kaikki yläkoulun aineenopetuksen tunnit omalla henkilökunnalla. Koululla toimi kolme sivutoimista tuntiopettajaa, kaksi heistä muun toimen ohessa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Covid-19 epidemiasta huolimatta oppilaiden väliset oppimiserot eivät pääse kasvamaan	Covid-19 hankerahoitusta käytetään tasaamaan keväällä 2020 syntyneitä eroja ja ehkäisemään tulevia oppimisongelmia. Tukitoimilla ehkäistään luokan kertaamiset ja oppilaiden opiskelutaidoissa tapahtuu kehitystä	Hankerahoituksen mahdollistamalla tukiopetuksella ja käyttöön otetulla ja toteutetulla tv-strategialla on saatu lisättyä erityisesti toiselle asteelle siirtyvien oppilaiden oppimisvalmiuksia. Oppilaiden henkisiä ja toiminnallisia koronan tuomia ongelmia ei kaikkia saada ratkaistua perusopetuksen keinoin vaan osa oppilaista tulee tarvitsemaan pitkäaikaista tukea tulevaisuudessakin.
Oppilaiden ja vanhempien ääni päätöksenteossa tulee kuulluksi nykyistä enemmän. Lasten ja Nuorten parlamentin kokoukset pidetään, vaikka etäyhteyksien välityksellä.	Kouluvuoden suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa oppilaiden ja heidän huoltajiensa mielipiteitä kysytään asioissa esim. Wilma kyselyjen avulla.	Vanhemmat on voitu tavata vain osittain lähitapaamisina tänä lukuvuonna. Heidän kanssaan on käyty mm. oppilasarviointiin liittyviä keskusteluja. Monissa tärkeissä asioissa etäyhteyksin tapahtuva käsitteleminen aiheuttaa haasteita. Yhteistyö vanhempien kanssa on kanavoitunut hyvin pitkälle vanhempainyhdistyksen kautta. Oppilaat ovat itse päässeet kouluttautumaan mm. verso-ohjaajiksi ja heidän toiveidensa pohjalta on tehty kerhotoiminnan suunnitelmat sekä toteutettu teemapäiviä esi- ja perusopetuksessa.

Opetustoimi	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	60 964			57 010	-3 954
<i>Toimintamenot</i>	-1 300 082			-1 406 327	-106 245
Toimintakate	-1 239 118	0	0	-1 349 317	-110 199

Talousarvion ylitykset tulevat selkeästi henkilöstökuluista, joissa sekä vakinaisen henkilöstön että sijaisten palkat ja eläkekulut ylittyvät. Sijaisten palkat ylittyivät yli 22 000 euroa, vaikka korona-aikana sijaisuuksia on pyritty hoitamaan lähinnä omalla henkilökunnalla sisäisesti. Koulunkäynninohjaajien palkkakuluista vähennetään aina heidän pitämänsä sijaistunnit ja rehtorin tekemät sijaisuudet eivät maksa kunnalle lisää. Myös tapaturmavakuutusmaksut, eläkekulut, sosiaali- ja terveystalvotmaksut sekä lomarahat olivat yhteensä yli 29 000 arvioidun. It-palveluiden vyörytys koko sivistystoimelle oli myös yllättävän suuri, perusopetuksen osuus siitä oli lähes 10 000 euroa budjetoitua enemmän.

Kuljetuskustannuksia on säästetty mm. pidentämällä muiden kuin esi- ja alkuopetusoppilaiden kävelymatkoja takseille. Opetuksen ja koulutuksen materiaalihankinnoista säästettiin 9 000 euroa. Oppilaiden opetusmateriaaleista ja välineistä säästäminen ei kuitenkaan tue

perusopetuksen tehtävää ja tulevina vuosina säästöjä on vähitellen pakko purkaa, jotta oppikirjat ja sähköiset materiaalit sekä opetusvälineet olisivat ajanmukaisia ja vastaisivat opetussuunnitelmaa. Tähän asti tehdyt säästöt syntyvät kierrättämällä vanhoja materiaaleja ja esim. kunnostamalla muiden poistamista tietokoneista koulun käyttöön laitteistoa sekä opetushenkilöstön kotoaan tuomista tarvikkeista. Covid-19 vuoksi myös opetus- ja kulttuuritoimen menoista säästyivät lähes 11 000 euroa, koska valtakunnallista opetussuunnitelmaa ei voitu toteuttaa kulttuuritapahtumien osalta täysmääräisesti.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Nettokustannukset, €/oppilas	11 986	13 504	11 337	12 641
Tuottavuus, tuntia / 1000 €	12	11	12	13
Opetustunnin hinta*), €	116	114	120	128
Opetuskustannukset €/opp.	9 476	8 407	12 636	9 639
Kuljetuskustannukset/k-oppilas	2 487	2 604	2 455	3 632
Koko sivistystoimen nettokustannukset (opetus- ja kulttuuritoimesta luku kuntien avainluvut) €/asukas **	1 521	1 657	2 078	ei saatavilla vielä

Tehtäväalue
Vastuuhenkilö

Vapaa-aikapalvelut
vapaa-aikaohjaaja ja sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalvelujen tarkoituksena on tuottaa Ristijärven kunnan asukkailla kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja. Vapaa-ajan palvelut edistävät kuntalaisten fyysisistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Vanhusneuvosto yhdistettiin vammaisneuvoston kanssa ja se on jatkossa vanhus- ja vammaisneuvosto. Toimielin ei ole kunnan varsinainen toimielin, vaan se osallistuu päätöksentekoon aloitteilla ja lausunnoilla. Sihteerinä toimii vapaa-aikaohjaaja.

Hyvinvointipalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0			120	120
<i>Toimintamenot</i>	-89 833			-73 158	16 675
Toimintakate	-89 833			-73 038	16 795

Tehtäväalueiden osuus toimintakatteesta €	
Liikunta- ja ulkoilu	42 045
Nuorisotoimi	12 866
Kansalaisopisto	24 165
Musiikkiopisto	2 195

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Mittari/Toteutuminen
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointia lisääviin hankkeisiin	Säännöllisesti toteutettavat hyvinvointikyselyt kuntalaisille	Yleisötapahtumien mm. Korpikansa seikkailee -terveysmittauksissa osallistujia on ollut n. 30. Henkilökohtaista hyvinvointiohjausta kuntalaisille käynnistetty yhteistyössä Virtaalan kanssa. Hyvinvointikyselyt on tehty vuosittain ja niissä esiin nouseviin asioihin pyritty vaikuttamaan.
Nuorten osallistaminen nuoria koskevissa asioissa	Nuorisovaltuuston kuuleminen säännöllisesti sekä nuorisovaltuuston mukaan pyytämisen heitä käsiteltävien asioiden tiimoilta.	Uuden valtuuston aloitus myöhästyi, mutta valtuusto on nimenyt yhteyshenkilöksi nuorisovaltuustoon Mari Korhosen. Nuorisovaltuusto ja Lasten ja Nuorten Parlamentti ovat kokoontuneet covid-19 epidemiasta huolimatta ja heidän ehdotustensa pohjalta on tehty muutoksia mm. kerhotoimintaan ja tilattu urheiluvälineitä. He myös olivat mukana valitsemassa Verso- vertaissovittelutoiminnan varhaiskasvatukseen ja esi-j a perusopetukseen kiusaamisen puuttumisen menetelmäksi.
Kunnan, järjestöjen sekä yhdistysten välinen yhteistyö toimivaksi ja näkyväksi	Saadaan toimiva yhteistyöverkosto ja toteutetaan hyte-indikaattoreiden mukaista osallistavaa toimintaa suunnitelmallisesti.	Kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö on pitkään ollut aktiivista ja toimivaa. Kolmas sektori tukee omilla toimillaan ja yhteistyössä kunnan peruspalveluita kaikkien kuntalaisten hyväksi. Haasteena on tiedottaa kaikissa tapahtumissa yhteistyökumppanit näkyvästi. Ristijärveltä on edustus maakunnallisessa nuorisovaltuustossa. Kunnan nuorisovaltuusto on osallistunut aktiivisesti tilaisuuksiin, jossa on pyydetty nuorten mielipiteitä mm. joukkoliikenteen tilasta Kainuussa. Etsivänuorisotyön kanssa kuukausittain yhteistyöpalaverit. Hyte-työryhmässä toimii sekä yhteisöjen että soten ja kunnan toimijoita ja nuoret ovat aktiivinen osa hyte-työryhmässä.

Ristijärven kunnassa toimii useita kolmannen sektorin toimijoita, jotka mahdollistavat kuntalaisille hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä lisääviä toimintoja ja tapahtumia. Ilman heidän tukeaan tapahtumatoiminta olisi hyvin paljon vähäisempää ja peruspalvelujen tuottaminen pelkästään kunnan resurssein mahdotonta.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Ristijärvellä toteutetut kansalaisopiston kurssit 2021:

Pääasiallinen sisältö	toteutuneet kurssit	toteutuneet tunnit
terveys	2	24
musiikki	4	73
kuvataiteet ja muotoilu	5	173
käden taidot	12	342
tanssi ja liikunta	27	382
kotitalous	1	5
muu koulutus	13	26
Tunnit yhteensä		1047
- joista kokonaan Ristijärven osuus		933,66

Puolet allastunneista luetaan Paltamon osaksi eli Ristijärvellä allastunteja toteutui 93,42 h. Näin olen liikunnan osuus 382,08 - 93,42 = 288,66 h. Espanjan opetustunteja ei lasketa vapaana sivistystyönä järjestettävään koulutukseen.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään ja kehittämään opetustaan ristijärvisten toiveiden mukaisesti. Vuonna 2021 toteutumatta jäi kevätlukukaudella ”Kudo kangasta kesällä” sekä ”pianonsoittoa ” – kurssit ja syyslukukaudella ”Kaunista koivurisuista ja katiskaverkosta” sekä ”Rauhallinen jumppa” vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Kansalaisopiston palvelut ovat kuntalaisten sekä henkisen että fyysisen hyvinvoinnin tukemisen kannalta ensiarvoisen tärkeitä. Kansalaisopiston palveluita käyttävät kaikenikäiset kuntalaiset ja se on yksi hyvinvointia lisäävä tekijä kotikunnassamme. Ristijärvisten suosiossa ovat vuodesta toiseen käden taidot, tanssi ja liikunta.

Kansalaisopiston bruttomenot olivat 375 00 euroa, joista valtionosuutta on 57 % eli 227 556. Korttimaksutuloja oli 30 000 euroa ja nettomenot olivat 117 434 arvion mukaan. Opetustunnin hinta vuonna 2021 oli 25,06 e. Koko kansalaisopiston arvio toteutuneista tunneista on 4 686 ja näistä Ristijärven tuntien osuus 934. Näin laskien Ristijärven osuus maksuista on 23 407 e. Koska vuodelta 2020 jäi hyvitetävää 7 256 e, maksaa Ristijärven kunta kansalaisopiston palveluista vuonna 2021 16 151 euroa.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston toimintaan on ollut varattuna 3 100 €. Vuonna 2021 oppilaita oli kolme ja heidän opetusaineensa olivat klassinen laulu, pop & jazz-laulu ja piano. Musiikkiopisto on laskuttanut Ristijärven kuntaa 1 266 €. Opetusta on annettu yhteensä 93,94 tuntia.

Vapaa-aikatoimi

Vuonna 2021 vapaa-aikatoimi on järjestänyt ohjattua liikuntaa esikoulu-9 luokkalaisille sekä ikäihmisille. Lisäksi vapaa-aikatoimi on yhteistyössä yhdistysten (4H-yhdistys ja Eläkeliitto) kanssa järjestänyt kerho- ja leiritoimintaa sekä nuorisotilatoimintaa ja etänä tapahtuvaa nuorisotoimintaa. Lisäksi vapaa-aikaohjaaja on antanut Virtaalalle henkilökohtaista liikunnanohjaajan työpanosta kuntalaisten terveellisten elämäntapojen ohjaukseen.

Korona-aika on rajoittanut nuorisotilan fyysistä käyttöä vuoden aikana. Vapaa-aikatoimi on vastannut ja huolehtinut kunnan nuorisovaltuuston toiminnasta ohjaamalla nuoria ja heidän ehdotuksiaan nuorison olojen parantamiseksi on pyritty toteuttamaan käytössä oleville

resursseilla covid-19 tilanne huomioiden. Olemme osallistuneet myös Kainuulaiseen nuoriso-
valtuustotoimintaan.

Olemme pyrkineet löytämään uusia tapoja toimia vallitsevassa koronatilanteessa ja lähitoiminta on pyritty järjestämään. Esille on noussut myös huomio siitä, että meidän työtöillemme nykyinen nuorisotila ei ole kovin houkuttava ja siihen etsitään ratkaisuja. Vapaa-aikatoimi on järjestänyt yhteistyössä Kainuun Liikunnan ja paikallisten yhdistysten kanssa kuntalaisille maksuttomia terveystoimintia ja jakanut tietoa hyvinvoinnin ja terveyden merkityksestä.

Saukon Selkä -vaellukselle otti osaa 168 osallistujaa. Laturetki järjestettiin koronan vuoksi omatoimiretkenä, osallistujamäärää on siis vaikea arvioida. Nuokkarilla n. 10 kävijää/ilta. Eletty korona-aika on paljon vaikuttanut järjestettyjen toimintojen määriin ja ihmisten liikkuvuuteen.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Määrälliset tunnusluvut / osallistujamäärä	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Saukkovaaran laturetki	50	55	omatoimi
Saukon Selkä –vaellus	125	67	168
Nuokkari / ilta	4	10	10

Tehtäväalue
Vastuuhenkilö

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
kirjasto- ja kulttuurivastaava

Toiminta-ajatus

Kirjaston tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana.

Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä kunnan sivistystoimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Toiminta vuonna 2021

Koronan varjostamana kertomusvuonna kirjasto oli avoinna ympäri vuoden loma-ajan yksittäisiä poikkeuspäiviä lukuun ottamatta. Koululaisten kirjastokäynnit ja lukupiirin kokoontumiset toteutuivat varotoimet huomioiden. Kirjasto oli mukana Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen yhteisissä hankkeissa ja maksuttomissa koulutuksissa. Joulukuussa toteutettiin omatoimikirjastokysely, jonka vastauksista oli luettavissa syvä tyytyväisyys tähän lisäpalveluun, etenkin kirjastonkäyttöajan kasvuun ja rauhalliseen käyttöympäristöön. Nuorten toiveena on oma-toimen ikärajan (15 v) alentaminen.

Näyttelyjä kirjastossa oli kahdeksan. Koulu ja kirjasto edistivät kulttuurikasvatussuunnitelman laatimista yhdessä Kulttuurin kanssa. Marraskuussa toteutui kirjailija Rakel Liehun virtuaalivierailu ja Vaara-kollektiivin teatteriesitys 5–8-vuotialle. Vuoden Lainaajaksi nimettiin monipuolisesti ansioitunut kirjastonkäyttäjä. Kirjaston 120-vuotisjuhla, Ämmäinviikko ja osallisuus Veisuvestivaalista jäivät toteutumatta epäedullisen koronatilanteen vuoksi.

Kirjasto ja kulttuuri	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	1 320			1 221	-99
<i>Toimintamenot</i>	-124 418			-156 944	-32 526
Toimintakate	-123 098	0	0	-155 723	-32 526

Vuokrat talousarviossa 16 620 €, toteuma 38 247 €, arvio ylittynyt 21 627 eurolla. Palvelujen ostot talousarviossa 12 350 €, toteuma ennen vyörytyseriä 14 411 € ja jälkeen 28 818 €, ylitys 16 468 €.

Kulttuurin osuus 2 200 €, toteuma 1 507 €.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Yhteisöllisyys	Tapahtumat eri ikäryhmille	Teatteriesitys ja biisityöpajoja lapsille, lukupiirit lapsille ja aikuisille, kirjailijavierailu aikuisille, 8 näyttelyä
Käyttäjälähtöisyys	Omatoimikirjastokysely	Vahvasti myönteinen
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen >400 kirjaa/1000 as >50 lehteä/1000 as >50 muuta aineistoa/1000 as	467 43 38
Kirjaston käyttöaste Lainojen määrä	> 46 % asukkaista > 14 lainaa / asukas	33 % 13,6/asukas
Toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/as < 80 €	128 €

Määrälliset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	Kainuu 2020**
Lainojen määrä / as	11,5	13,7	12,61
Kirjastokäynnit / as	6,7	7,7	5,6
Käyttömenot, netto €/as	110	128	57,4

** Suomen yleisten kirjastojen tilasto.

Valtakunnallisen käytännön mukaan e-aineistolainat, 2 235 kpl, eivät näy Suomen yleisten kirjastojen tilastossa lainat/asukas -osuudessa.

Tekniset palvelut

Palvelualue   **TEKNISET PALVELUT**
Vastuuhenkilö   **tekninen päällikkö**

Toiminta-ajatus   Teknisen palvelut vastaa kiinteistöjen kunnossapidosta, liikennealueilta, kunnallisteknisistä palveluista, puhtaanapitopalveluista sekä ympäristötoimesta ja vesi- ja viemärihuollosta.

Palvelut tuotetaan osin omana toimintana, osin ostopalveluna omasta kunnasta tai naapurikunnista.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Palvelujen laadun parantaminen	Saatujen palautteiden lukumäärä	Noin 5–7 palautetta, jotka pääosin oikaistu ja hoidettu, myös positiivista palautetta on saatu nopeasta asioiden hoidosta.
Paikallisen yrittäjyyden huomioiminen hankinnoissa	Ostopalveluiden määrä oman kunnan alueelta	Ostopalvelut ostettu oman kunnan yrittäjiltä aina kun vain mahdollista ja kun palvelua on ollut tarjolla hankintasäännösten puitteissa.

Tekniset palvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	1 167 759		1 168 409	1 288 513	-120 104
<i>Toimintamenot</i>	-1 508 399	-13 000	-1 534 399	-1 539 944	5 545
Toimintakate	-340 640	-13 000	-365 990	-244 419	-121 571
Laskennalliset kustannukset					
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-431 816		-431 816	-375 623	-56 193
Kokonaiskustannukset	-772 455	-13 000	-797 805	-620 042	-177 764

Tekniselle toimelle vyörytetyt hallintokulut olivat 36 672,22 euroa. Kulujen määrää ei ole pystytty arvioimaan talousarviota laadittaessa.

Toimintatuotot sisältävät käyttöomaisuuden myyntivoittoa 30 663 euroa.

Tehtäväalue   **Teknisten palveluiden hallinto**
Vastuuhenkilö   **tekninen päällikkö**

Toiminta-ajatus   Tehtäväalue sisältää teknisten palveluiden hallinnon ja investointien sekä muun rakentamisen toteuttamisen hallinnoinnin.

Rakennusvalvonnan ja rakennuslupien hallintaan kohdistuva tavoitteiden toteuma on esitetty Lupa- ja valvontalautakunnan yhteydessä.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Teknisten palveluiden hallinto	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	13 500			27 013	-13 513
<i>Toimintamenot</i>	-130 264			-171 100	40 836
Toimintakate	-116 764			-144 087	27 323

Rakennusvalvonta ja muut luvat

Tehtävänä on maankäytön ja rakennuslain mukaisten sekä muiden kiinteistö-, maa-aines- tai ympäristöalaa koskevien lupien myöntäminen ja lupaehtojen toteutumisen valvonta. Lisäksi tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat toimialaan liittyvä neuvonta ja valvonta.

Rakennustarkastajapalvelut tuottaa ostopalvelusopimuksen perusteella Hyrynsalmen kunta.

Pandemia on edelleen vaikuttanut tarkastuskäyntien järjestämiseen.

Luvat	2017	2018	2019	2020	2021
Myönnetyt luvat yhteensä, joista	52	52	49	58	56
* asuinrakennukset	1	2	1	3	3
* as.rak. laajennus tai muutos	2	1	3	6	0
* loma-as. muutos vakituiseksi as.	0	0			2
* muut rakentamisen luvat	33	47	45	49	50
* poikkeamisluvat	5	4		1	1
* liikerakennusluvut		2			0
Maa-aineslupien valvontakäynnit	0	0	0	0	0

Tonttikauppa

Tonttien kysyntä jatkui edelleen vilkkaana vuoden 2021 aikana. liniemestä myytiin yksi vakituisen asumisen tontti ja Pajuniemestä sekä Saukkovaaralta molemmista vapaa-ajan asumiseen kaavoitetut tontit.

Ympäristöhallinto

Ympäristöhallinnon toimiala sisältää ympäristönsuojelulain sekä ympäristöterveydenhuollon edellyttämän työvoiman, palvelun ja valvonnan järjestämisen, lausuntojen antamisen sekä viiranomaistehtäviä. Ympäristöhallinnon tehtävät on hoidettu omana työnä.

Tehtäväalue Vastuuhenkilö

Liikenneväylät ja tilapalvelut tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus

Tehtäväalue vastaa kunnan kaavateistä, yleisistä alueista sekä liikunta- ja urheilualueiden huollosta ja kunnossapidosta.

Tilapalveluiden tehtävänä on hallinnoida ja vuokrata omistamiaan kiinteistöjä ja rakennuksia sekä kunnalle että yritysille.

Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat metsien hoito, kaukolämpö ja vesihuolto.

Alueet ja kiinteistöt on hoidettu kustannustehokkaasti ja suunnitelmallisesti huomioiden niiden turvallinen käyttö sekä viihtyisyys ja turvallisuus.

Liikenneväylät ja tilapalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	1 154 259		1 154 909	1 261 500	-106 591
<i>Toimintamenot</i>	-1 378 135	-13 000	-1 404 135	-1 368 844	-35 291
Toimintakate	-223 876	-13 000	-249 226	-100 331	-148 894
Laskennalliset kustannukset					
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-431 816		-431 816	-375 623	-56 193
Kokonaiskustannukset	-655 691	-13 000	-681 041	-475 954	-205 087

Toimintakate tulosityksittäin	TA 2021	TOT 2021
Liik.väyläin ja tilap. hallinto	-53 860	-24 586
Liikenneväylät	-114 100	-93 127
Yleiset alueet	-15 865	-40 371
Liikunta- ja virkistyspaikat	-151 265	-131 772
Tilapalvelut	85 864	189 525
Metsien hoito (nettotulo)	45 000	48 386
Kaukolämpö	24 000	105 685
Vesihuolto	20 000	10 111

Yksityisteiden hoito

Kunta avustaa yksityisteiden kunnossapitoa. Avustus maksetaan tiekunnalle ja vakitukselle asukkaalle. Kunnanhallituksen määrittämät maksuperusteet ovat vuodelta 2018. Avustusta maksetaan vain varsinaisiin tienpitoon liittyviin kustannuksiin.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Avustukset	60 186	32 398	37 201	44 662	22 442	38 665	38 758
Hoitokustannukset	11 986	6 191	12 874	6 971	12 141	8 383	5 899

Avustussummasta oli kotitalouksien osuus 25 440 euroa ja muiden yhteisöjen 13 318 euroa eli yhteensä 38 758 euroa.

Liikenneväylien muut toimintakulut olivat 65 244 euroa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma
Kunnan hallinnoimien teiden järkevä ja kustannustehokas hoito	Turvallisuus	Toteutui hyvin, sillä tietoon ei tullut yhtään liukkauden aiheuttamaa tapaturmaa tai liikennevahinkoa.
Kiinteistöjen suunnitelmallinen hoito	Vahinkojen määrä	Ei toteutuneita vahinkoja
Kaukolämpöverkoston hyötysuhteen parantaminen	Hyötysuhde	Hukkaprosentti 13,97 on tavoitteen mukainen.

Kaukolämpöverkostossa ei edelleenkään ole ilmennyt vuotoja. Hukkaprocentin perusteella verkosto on hyvässä kunnossa. Kunta osallistui kesällä 2021 Vanhaintukisäätiön vuotojen selvittämiseen.

Kiinteistönhoito

Kiinteistönhoito käsittää kunnan omistamien tai hallinnassa olevien kiinteistöjen hoidon, ylläpidon ja kunnossapidon.

Käpykaristamon kiinteistö on pääosin purettu ja siirretty pois. Lopputyöt kohteessa tehdään keväällä. Ns.Nuokkarin kiinteistö on purettu ja maa-alue siistitty.

Willa Wanhan kiinteistössä on sisäilmaongelmaa. Osa vuokralaisista on joutunut siirtymään muihin tiloihin. Kiinteistö tuotti kunnalle alijäämää reilut 47000 euroa ja kuluvana vuonna alijäämä kasvaa tuottojen pienentymisen vuoksi vielä noin 10000 eurolla. Kiinteistöön ei saada vuokralaisia.

Puhtaanapito

Puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on huolehtia puhtaudesta ajanmukaisilla välineillä ammattitaitoisella henkilökunnalla kunnan omissa tiloissa ja Sotelle vuokratuissa tiloissa. Palvelut tuotetaan asiakkaita kuunnellen ja heidän toiveitaan toteuttaen.

Metsien hoito

Vuoden 2021 talousarvion mukainen metsän myyntuoton arvio oli 70 000 euroa. Toteutunut myyntituotto oli 16 775 euroa. Lisäksi metsien hoidon toimintatuottoihin kirjautui käyttöomaisuuden myyntivoittoa 30 663 euroa.

Ristijärven kunta sai vuoden 2021 aikana perintönä kaksi metsäpalstaa ja yhden rantapalstan Putkosjärven rannalta, yhteispinta-ala noin 30 hehtaaria.

Lämmönjakelu

Kaukolämmön myyntitulot olivat 377 427 euroa ja toimintakulut 271 742 euroa.

Lämpöä myytiin kunnan omille kiinteistöille 151 574 euron edestä. Omien kiinteistöjen osuus tuloista oli 40,2 %.

Lämmönjakelun tuotto 2015–2021

Vuosi	Tuotto yhteensä, €	josta omat kiinteistöt, %
2015	325 004	48,9
2016	391 514	48,9
2017	384 214	47,9
2018	372 340	46,8
2019	386 015	46,5
2020	374 892	44,8
2021	377 427	40,2

Vesi- ja viemärihuolto

Kunnan hoidossa olevat vedenottamot sijaitsevat Hietaniemen alueella (Kemilä) sekä Putkosjärven asuinalueella. Hietaniemen alueen veden laatu on edelleen pysynyt vakaana.

Määrälliset tunnusluvut	2017	2018	2019	2020	2021
Kaukolämmössä olevat kiinteistöt (lkm)	34	34	35	35	34
Ostettu lämpö, MWh	5299	5108	5167	4835	5140

Liikunta- ja virkistyspaikat

Tehtäväalue sisältää maastoliikuntapaikat, yleiset virkistysalueet ja Osuuskunta Seniorisillalle vuokratun liikuntatalo Virtaalan.

Hiihtolatujen kunnossapitosopimus on voimassa kevääseen 2024. Jääladun kustannuksiin on edelleen osallistuttu polttoaineen osalta, mutta latu ajetaan talkootyönä.

Liikuntatalo Virtaalan allasosastolle on aloitettu remonttisuunnittelu kuntokartoituksineen. Remonttia on luvassa niin saunaosaston pinnoille kuin myös varsinaisen altaan laitteistoille.

Ulkoilualueet ja liikuntapaikat	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	0		0	824	-824
<i>Toimintamenot</i>	-151 265		0	-132 596	-18 669
Toimintakate	-151 265		0	-131 772	-19 494
Laskennalliset kustannukset					
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-50 815			-48 074	-2 740
Kokonaiskustannukset	-202 080			-179 846	-22 234

Moottorikelkkareitti ja maastopyöräreitit on saatu valmiiksi. Jatkossa reitit pyritään ylläpitämään kustannustehokkaasti ja kunnostetaan tarpeen mukaan.

Tehtäväalue   **Asuminen**
Vastuuhenkilö   **kehittämispäällikkö**

Toiminta-ajatus   Toiminnan tarkoituksena on Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien palvelujen tuottaminen ja asumisviihtyvyyden ja muiden asumisedellytysten parantaminen sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja kunnan asuntotoimen toiminnan yhteensovittaminen.

Toiminta

Ristijärven Vuokratalot Oy:llä on hallinnoitavana 56 asuinhuoneistoa. Lisäksi Aholantie 30:ssä on 12 vuokra-asuntoa kunnan suorassa omistuksessa. Vuokratalojen käyttöaste oli lähes 95 %, mutta Aholantie 30:ssä jäätiin käyttöasteen osalta noin 80 %:iin. Pienten asuntojen kysyntä on jatkunut vilkkaana. Kerrostalon Aholantie 30 osalta portaat toiseen kerrokseen ovat esteenä osalle halukkaista vuokrata asunto kyseisestä kohteesta.

Asukasvalinnoista päättää kehittämispäällikkö. Vuokra-asuntojen keskimääräisistä enimmäisvuokrista päättää Ristijärven kunnanhallitus.

Kunnan vuokra-asuntokanta on sopeutettu kysyntää vastaavaksi. Kaikille ei tietenkään löydy juuri halutunlaista asuntoa, mutta asuntoja toki on tarjolla. Ja sopiva asunto löytyy yleensä kohtuullisella odotusajalla. Lisäksi yksityinen sektori tarjoaa erikokoisia vuokra-asuntoja, joista mahdollisuuksien mukaan jaetaan tietoa niitä kysyville. Kunnalla ei ole nykyisellään tarvetta lisätä vuokra-asuntokantaa, mutta yksityisen sektorin rakentajille olisi jonkinlainen tilaus vuokra-asuntojen ja myöskin omistusasuntojen osalta rivitalotyyppiseen asumiseen.

Yrityskiinteistöjen vuokraamisesta päättää kunnanhallitus siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijalle. Määräaikaisesta vuokrauksesta päättää kunnanjohtaja.

Ristijärven kunta ei juurikaan pysty vastaamaan yritysten toimitilakyselyihin. Ei myöskään myyntitilakyselyihin. Vain pieniin konttoritilakyselyihin on pystytty tarjoamaan joitain vaihtoehtoja vaihtelevalla menestyksellä.

Willa Wanhaan ei saada uusia vuokralaisia sisäilmaongelmista johtuen.

Tehtäväalue   **Lupa- ja valvontalautakunta**
Vastuuhenkilö   **rakennustarkastaja**

Toiminta-ajatus   Lupa- ja valvontalautakunnan toimialana on rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta.

Toiminta 2021

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Toimintavuoden 2021 aikana lautakunta kokoontui yhden kerran. Lautakunnan tehtävät on pääosin delegoitu kunnanhallitukselle.

Lautakunnan esittelijänä toimii rakennustarkastaja.

Tekniset palvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
<i>Toimintatulot</i>					
<i>Toimintamenot</i>	-2 800			-1 078	-1 722
Toimintakate	-2 800			-1 078	-1 722

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Luvattomat rakennukset lupakäytännön piiriin	Luvattomien rakennusten määrä	Yksi oma-aloitteinen luvattoman rakennuksen luvitus. Luvattomien rakennusten tarkastusta jatketaan kesällä 2022.
Palvelun laadun parantaminen	Asiakaspalautteen huomiointi	Lupakäsittelyn aika ehkä hieman lyhentynyt.

Maaseutuhallinto

Palvelualue Maaseutuhallinto
Vastuhenkilö lomituspäällikkö

Toiminta-ajatus Maaseututoimi vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä sekä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista.

Maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta on ollut vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimus Puolangan kunnan kanssa.

Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti paikallisyksikön alueella, johon kuuluu Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyriyten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö vastaa turkistarhaajien lomituspalveluista koko Kainuussa lukuun ottamatta Vuolijoen aluetta

Toiminta vuonna 2021

Maaseutuviranomaisen tehtäviä hoitava maaseutusihteeri työskentelee pääasiassa etänä ja hän on Ristijärvellä tavattavissa ajanvarauksella.

Lomitushallinnossa työskenteli vuoden aikana kolme vakituista henkilöä: lomituspäällikkö ja kaksi vakituista johtavaa lomittajaa sekä lisäksi 2 kk:n ajan osa-aikainen, määräaikainen palvelusihteeri.

Lomitushallinto on keskitetty Ristijärvelle. Pandemian vuoksi hallinto on työskennellyt suositusten mukaisesti pääasiassa etänä. Asiakkaita ja henkilöstöä on tavattu kunnissa etukäteen sovitun mukaisesti. Varsinaisia toimistopäiviä ei ole ollut.

Kunta osallistuu maaseutuelinkeinojen kehittämiseen lähinnä projektien kautta.

Lomitushallinnon valtionkorvaus 182 522 € oli riittävä lomitushallinnon kustannuksiin. Maatalouslomitustoiminnan toimintakulut olivat 1 567 769 € ja turkistuottajien lomituskulut 11 922 €. Valtionkorvaus kattaa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaisesti toteutetuista palveluista aiheutuvat nettokustannukset.

Lomitetut päivät vähenivät edellisestä vuodesta 1.613 pv eli 17,8 %, vaikkakin asiakkaat vähenivät vain 14 henkeä eli 9,3 %. Vähennys tapahtui erityisesti sijaisapupäivien määrässä, mikä oli 1.463 päivää pienempi kuin edellisenä vuonna.

Maaseutupalvelut	TA 2021	Muutokset TA 2021	Muutettu TA 2021	TOT 2021	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
<i>Toimintatulot</i>	2 213 153			1 769 634	-443 519
<i>Toimintamenot</i>	-2 242 903			-1 790 152	452 751

Toimintakate	-29 750		-20 518	9 232
--------------	---------	--	---------	-------

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyössä yhteistyötahojen kanssa	Vähintään yksi / vuosi omassa kunnassa	Toteutui pandemian vuoksi etänä.
Järjestetään lomituspalvelut lainmukaisesti kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	* keskimäärin enintään 0,5 pv alle laissa mainitun rajan, vähintään 25,5 pv/yrittäjä * vähintään 90 % sijaisapupyynnöistä toteutettu * tuetun maksullisen lomittajavun keskimääräinen käyttö ylittää edellisen vuoden tason (pv/yrittäjä)	*Toteutui 25,5 pv/yrittäjä *Toteutui. *Toteutui (+0,9 pv)
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspalveluihin	Asiakastytyväisyyskyselyssä * lomittajien ammattitaidosta saatu arvosana vähintään 4 * lomitushallinnon palveluista yleisarvosana vähintään 4	Toteutui: vuosilomanlomitukset 4,1 sijaisapulomitukset 3,7 lomitushallinto 4,0
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen parantaminen	Sairauspoissaolo -% alle vuoden 2020 tason	*Ei toteutunut (+0,62 %)
Lomituspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	* lomitusaika/ky poikkeaa enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta * lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia poikkeaa enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta	*Ei vertailuaineistoa saatavissa vielä

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toteutuneet lomituspäivät	11 311	11 235	9 133	9 071	7 458
Nettokustannukset €/pv	169,12	166,95	168,73	170,36	177,06
Lomituspalvelujen käyttäjiä	198	188	166	150	136
Lomitettut päivät/käyttäjä					
- maatalouslomitus	57,4	59,9	55,7	61,3	55,3
- turkistuottajienlomitus	28,0	28,0	18,0	18,0	25,5

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelma	TA 2021	TP 2021	poikkeama
MYYNTITUOTOT	2 600 050	2 187 602	-412 447
MAKSUTUOTOT	371 500	330 919	-40 581
AVUSTUKSET JA TUET	39 270	37 651	-1 618
MUUT TOIMINTATUOTOT	735 427	827 420	91 993
TOIMINTATUOTOT	3 746 246	3 383 593	-362 653
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		7 012	7 012
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	7 012	7 012
PALKAT JA PALKKIOT	-2 936 298	-2 695 865	240 432
HENKILÖSTÖKULUT	-2 936 298	-2 695 865	240 432
ELÄKEKULUT	-852 056	-815 674	36 381
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-156 459	-119 545	36 914
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	35 150	35 707	557
HENKILÖSIVUKULUT	-973 365	-899 512	73 852
HENKILÖSTÖKULUT YHT.	-3 909 662	-3 595 378	314 285
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-7 400 011	-7 101 852	298 159
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-2 238 685	-2 069 611	169 074
PALVELUJEN OSTOT	-9 638 696	-9 171 463	467 233
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-428 512	-673 418	-244 906
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-428 512	-673 418	-244 906
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-130 200	-109 765	20 435
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-155 800	-144 784	11 016
AVUSTUKSET	-286 000	-254 549	31 451
VUOKRAT	-566 861	-628 328	-61 467
MUUT TOIMINTAKULUT	-33 650	-48 685	-15 035
MUUT TOIMINTAKULUT	-600 511	-677 013	-76 502
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 863 381	-14 371 821	491 560
TOIMINTAKATE	-11 117 135	-10 981 216	135 919
VEROTULOT	5 104 000	5 334 380	230 380
VALTIONOSUUDET	6 165 552	6 152 774	-12 778
KORKOTUOTOT	9 000	8 478	-522
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 000	9 942	5 942
KORKOKULUT	-24 390	-19 617	4 773
MUUT RAHOITUSKULUT		-3 663	-3 663
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-11 390	-4 860	6 530
VUOSIKATE	141 027	501 079	360 052
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-431 816	-384 637	47 178
ARVONALENTUMISET		-147 500	-147 500
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-431 816	-532 137	-100 322
TILIKAUDEN TULOS	-290 788	-31 058	259 730
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	74 000	118 171	44 171
VARAUSTEN LIS (-) TAI VÄH (+)	0	0	0
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)	0	0	0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-216 788	87 112	303 901

2.3.4 Investointiosan toteutuminen

Investoinnit	TA 2021	TP 2021	poikkeama
Maa-alueet			
Hankinta	-30 000	0	30 000
Myynti	30 000	36 487	-6 487

Osakkeet ja osuudet			
Hankinta	-30 000	0	30 000
Myynti	30 000	0	-30 000
Irtaimisto			
Sote-kalusto/Tarjotinvaunu	-14 500	-15218	-718
Maa- ja vesirakenteet			
Virkistysalueet			
Reitistöt	-25 000	-24 329	671
Möykkysenjärven tie	-21 500	-21 236	264
Kunnallistekniikka			
Katuvalaistuksen uusiminen	-20 000	-9 625	10 375
Investointimenot, brutto	-141 000	-70 408	
Luovutustulot	60 000	36 487	
Investointimenot, netto	-81 000	-33 921	

2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelma	TA 2021	TP 2021	poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	303 032	152 407	-150 625
Tulorahoituksen korjaukset		147 435	147 435
TOIMINNAN RAHAVIRTA	303 032	299 842	-3 190
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-105 000	-70 410	34 590
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	60 000	317 650	257 650
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-45 000	247 240	292 240
Toiminnan ja invest. rahavirta	258 032	547 082	289 050
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaam.lisäykset		-560	-560
Antolainasaam.vähennykset	40 000	30 100	-9 900
Antolainauksen muutokset	40 000	29 540	-10 460
Lainakannan muutokset			
Pitkäaik.lainojen lisäys	400 000	0	-400 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-540 000	-560 000	-20 000
Lyhytaik.lainojen muutos		0	0
Lainakannan muutokset	-140 000	-560 000	-420 000
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant.var.ja po:n muut		50	50
Saamisten muutos		208 985	208 985
Korottomien velkojen muutos		180 688	180 688
Muut maksuvalmiuden muutokset		389 722	389 722
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-100 000	-140 738	-40 738
RAHAVAROJEN MUUTOS	158 032	406 345	248 313

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2021		2020	
TOMINTATUOTOT				
Myyntituotot	2 940 095,08		3 750 236,82	
Maksutuotot	2 036 028,89		2 303 611,40	
Tuet ja avustukset	330 919,45		399 792,87	
Tuet ja avustukset	37 651,20		59 504,84	
Vuokratuotot	464 477,28		451 752,02	
Muut toimintatuotot	78 030,57	2 947 107,39	535 575,69	3 750 236,82
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 595 377,58		-3 889 254,13	
Palkat ja palkkiot	-2 660 157,98		-2 908 233,05	
Henkilösivukulut	-935 219,60		-981 021,08	
Eläkekulut	-815 674,46		-922 093,44	
Muut henkilösivukulut	-119 545,14		-58 927,64	
Palvelujen ostot	-9 171 463,39		-9 895 715,12	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-521 844,60		-404 274,49	
Avustukset	-254 549,39		-296 920,22	
Vuokratulut	-336 403,10		-297 287,63	
Muut toimintakulut	-48 685,03	-13 928 323,09	-70 885,26	-14 854 336,85
TOIMINTAKATE		-10 981 215,70		-11 104 100,03
Verotulot				
Verotulot	5 334 380,43		4 913 796,83	
Valtionosuudet	6 152 774,00		6 489 971,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 859,92		-5 899,28	
Korkotuotot	8 478,14		18 254,21	
Muut rahoitustuotot	9 941,89		10 696,04	
Korkokulut	-19 617,18		-31 068,97	
Muut rahoituskulut	-3 662,77	11 482 294,51	-3 780,56	11 397 868,55
VUOSIKATE		501 078,81		293 768,52
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. poistot	-384 637,25		-381 187,87	
Arvonalentumiset	-147 500,00	-532 137,25	0,00	-381 187,87
TILIKAUDEN TULOS		-31 058,44		-87 419,35
Poistoeron lisäys (-)			-541 821,04	
Poistoeron vähennys (+)	118 170,80		4 773,75	
Poistoeron lis.tai väh. yht.	118 170,80		-537 047,29	
Varausten vähennys (+)			541 821,04	
Varausten ja rah. Muutos		118 170,80	541 821,04	4 773,75
Tilikauden yli-/alijäämä		87 112,36		-82 645,60

3.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2021		2020	
Toiminnan rahavirta	501 014,04		-9 130,22	
Tulorahoitus				
Vuosikate	501 078,81		293 768,52	
Tulorahoituksen korjaukset	-64,77		-302 898,74	
Investointien rahavirta				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-70 409,76		-716 020,89	
Rahoitusosuudet investointeihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	317 650,00		1 066 361,00	
Investointien rahavirta	247 240,24		350 340,11	
Toiminnan ja investointien rahavirta		748 254,28		341 209,89
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	29 540,00		49 140,00	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	29 540,00		49 140,00	
Lainakannan muutokset	-560 000,00		-520 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			400 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-560 000,00		-520 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos			-400 000,00	
Oman pääoman muutokset	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset	188 550,27		-358 670,49	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	50,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	208 984,51		-279 965,24	
Korottomien velkojen muutos	-20 484,24		-78 705,25	
Rahoituksen rahavirta		-341 909,73		-829 530,49
Rahavarojen muutos	406 344,55		-488 320,60	
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 944 712,13		1 538 367,58	
Rahavarat 1.1.	1 538 367,58		2 026 688,18	

3.3 Tase

VASTAAVAA	2021	2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 669 780,38	9 478 633,10
I Aineettomat hyödykkeet	126 826,60	128 666,84
1. Muut pitkävaikutteiset menot	126 826,60	128 666,84
II Aineelliset hyödykkeet	5 765 272,04	6 395 244,52
1. Maa- ja vesialueet	1 009 167,93	1 052 356,12
2. Rakennukset	4 120 091,17	4 607 217,85
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	597 202,65	701 625,12
4. Koneet ja kalusto	24 049,20	19 284,34
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 761,09	14 761,09
III Sijoitukset	2 777 681,74	2 954 721,74
1. Osakkeet ja osuudet	1 858 773,40	2 006 273,40
2. Muut lainasaamiset	858 908,34	889 008,34
3. Muut saamiset	60 000,00	59 440,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrah.er.katteet	11 070,31	11 070,31
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 511 400,93	2 314 040,89
I Vaihto-omaisuus		
2. Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	0,00
II Saamiset	566 688,80	775 673,31
Pitkäaikaiset saamiset	26 994,14	26 994,14
1. Lainasaamiset muilta	26 994,14	26 994,14
Lyhytaikaiset saamiset	539 694,66	748 679,17
1. Myyntisaamiset	243 918,92	421 458,05
2. Lainasaamiset	13 195,91	17 395,91
3. Muut saamiset	67 735,74	54 100,75
4. Siirtosaamiset	214 844,09	255 724,46
III Rahoitusarvopaperit	739 077,10	739 956,45
1. Osakkeet ja osuudet	1 009,20	1 009,20
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	738 067,90	738 947,25
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 205 635,03	798 411,13
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 192 251,62	11 803 744,30

VASTATTAVAA	2021	2020
I Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
II Ed. tilikausien yli/alijäämä	1 190 155,26	1 272 800,86
III Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	87 112,36	-82 645,60
VARAUKSET	750 291,07	868 461,87
1. Poistoero	750 291,07	868 461,87
2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	15 416,17	15 366,17
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
E VIERAS PÄÄOMA	5 749 412,81	6 329 897,05
I Pitkäaikainen	2 411 487,25	2 921 487,25
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 835 000,00	2 345 000,00
2. Lainat julkisyhteisöiltä		0,00
4. Pitkäaikaiset saadut ennakot muilta	0,00	0,00
II Lyhytaikainen	3 337 925,56	3 408 409,80
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	1 660 000,00	1 710 000,00
3. Saadut ennakot	62 771,64	7 137,45
4. Ostovelat	473 736,60	486 066,66
5. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	67 747,67	76 721,85
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 192 251,62	11 803 744,30

3.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	2021	2020
TULOSLASKELMA		
<u>Toimintatuotot</u>		
Myyntituotot	10 809 806,81	11 255 897,15
Maksutuotot	1 012 349,02	1 029 557,70
Tuet ja avustukset	470 936,37	265 478,03
Muut toimintatuotot	630 446,13	1 081 785,77
Toimintatuotot	12 923 538,32	13 632 718,65
Valmisteverastojen muutos		
Valmistus omaan käyttöön	7 012,31	
<u>Toimintakulut</u>		
<u>Henkilöstökulut</u>		
Palkat ja palkkiot	-7 643 967,24	-7 888 987,12
Eläkekulut	-826 874,59	-933 514,62
Muut henkilösivukulut	-122 041,71	-60 888,85
Henkilöstökulut	-8 592 883,54	-8 883 390,59
Palvelujen ostot	-11 991 332,65	-12 454 174,13
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 339 358,80	-1 236 028,71
Avustukset	-458 989,28	-641 539,78
Muut toimintakulut	-939 275,77	-938 216,74
Toimintakulut	-23 321 840,03	-24 153 349,95
Toimintakulut	-23 314 827,72	-24 153 349,95
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3 262,13	7 436,39
TOIMINTAKATE	-10 388 027,27	-10 513 194,91
Verotulot	5 327 423,49	4 906 660,30
Valtionosuudet	6 152 774,00	6 489 971,00
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	1 404,96	10 477,22
Muut rahoitustuotot	19 343,11	20 238,09
Korkokulut	-38 806,51	-50 246,13
Muut rahoituskulut	-58 960,33	-66 114,87
Rahoitustuotot ja -kulut	-77 018,77	-85 645,68
VUOSIKATE	1 015 151,45	797 790,71

-		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-892 855,84	-871 429,12
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-73,08	
Poistot ja arvonalentumiset	-892 928,92	-871 429,12
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	122 222,52	-73 638,42
Poistoeron muutos	0,00	0,00
Varausten muutos		0,00
Rahastojen muutos	479,67	283,13
Tilinpäätössirrot	479,67	283,13
Tilikauden verot	5 343,42	-2 874,08
Laskennalliset verot	-772,21	-1 310,32
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-3 237,82	-2 973,01
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	124 035,59	-80 512,70

Konsernin tase

TASE	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	184 662,60	211 168,03
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	109 410,42	84 184,56
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	1 102,97	99,60
Aineettomat hyödykkeet	295 175,98	295 452,20
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	1 027 920,36	1 073 469,03
Rakennukset	8 839 195,71	9 256 747,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	786 219,71	897 449,56
Koneet ja kalusto	438 079,16	484 369,18
Muut aineelliset hyödykkeet	97 587,49	104 858,03
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	40 205,11	201 439,08
Aineelliset hyödykkeet	11 229 207,55	12 018 331,87
<u>Sijoitukset</u>		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00
Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	232 725,07	229 462,94
Liikelaitosten peruspääomaosuudet		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	96 814,20	96 809,71
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	11 555,29	22 055,29
Muut saamiset	69 336,49	68 776,49
Sijoitukset	410 431,06	417 104,44
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 934 814,59	12 730 888,51
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>		
Valtion toimeksiannot	43 061,70	
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	14 211,44	14 215,85
Muut toimeksiantojen varat	32 726,21	81 118,65
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	89 999,35	95 334,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Aineet ja tarvikkeet	61 241,25	70 912,47
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet	408,63	
Muu vaihto-omaisuus		

Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta		
Vaihto-omaisuus	61 649,88	70 912,47
<u>Saamiset</u>		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	15 282,83
Lainasaamiset	40 565,79	41 805,54
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset	0,00	4 599,42
Pitkäaikaiset saamiset	40 565,79	61 687,79
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>		
Myyntisaamiset	476 564,98	606 945,86
Lainasaamiset	14 395,21	19 136,14
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset	155 544,07	161 615,39
Siirtosaamiset	801 368,43	970 005,57
Lyhytaikaiset saamiset	1 447 872,68	1 757 702,96
Saamiset	1 488 438,48	1 819 390,75
<u>Rahoitusarvopaperit</u>		
Osakkeet ja osuudet	1 716,20	1 716,20
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	772 243,45	738 947,25
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut arvopaperit		
Rahoitusarvopaperit	773 959,65	740 663,45
Rahat ja pankkisaamiset	2 755 954,69	1 912 873,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 080 002,70	4 543 840,30
VASTAAVAA	17 104 816,64	17 370 063,31
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	28 573,43	29 167,55
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) (pl. muuntoerot)	1 014 653,23	1 095 165,93
Muuntoerorahasto		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 014 653,23	1 095 165,93

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	124 035,59	-80 512,70
OMA PÄÄOMA	4 567 126,20	4 443 684,73
VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 531,03	18 178,77
KONSERNIRESERVI		
<u>POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET</u>		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset		0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
<u>PAKOLLISET VARAUKSET</u>		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	143 163,72	154 732,84
PAKOLLISET VARAUKSET	143 163,72	154 732,84
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>		
Valtion toimeksiannot	71 945,84	80 716,55
Lahjoitusrahastojen pääomat	23 757,44	23 994,58
Muut toimeksiantojen pääomat	41 188,29	28 643,98
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	136 891,57	133 355,10
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>		
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>		
<u>Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma</u>		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 170 899,66	7 431 138,87
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta		
Lainat julkisyhteisöiltä	19 013,56	20 071,92
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 189 913,22	7 451 210,78
<u>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</u>		
Saadut ennakot		0,00
Ostovelat		
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	5 258,03	1 527,38
Siirtovelat		
Laskennalliset verovelat	0,00	772,21
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 258,03	2 299,59
Pitkäaikainen vieras pääoma	7 195 171,24	7 453 510,37
<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>		

<u>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</u>		
Joukkovelkakirjalainat	1 150 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	646 390,82	1 727 224,00
Pääomalainat		
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 058,36	1 058,36
Lainat muilta luotonantajilta		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 797 449,17	1 728 282,36
<u>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</u>		
Saadut ennakot	89 878,64	34 882,88
Ostovelat	905 664,70	915 771,63
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	223 814,32	206 407,39
Siirtovelat	2 024 126,05	2 281 257,25
Laskennalliset verovelat		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 243 483,71	3 438 319,13
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 040 932,88	5 166 601,49
VIERAS PÄÄOMA	12 236 104,13	12 620 111,86
VASTATTAVAA	17 104 816,64	17 370 063,31

Konsernin rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	1 015 151,45	797 790,71
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	5 343,42	-2 874,08
Tulorahoituksen korjausevät	-17 876,00	-334 921,94
Toiminnan rahavirta	1 002 618,86	459 994,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-425 781,06	-1 589 172,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin		372,12
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	324 520,72	1 068 426,70
Investointien rahavirta	-101 260,34	-520 373,93
Toiminnan ja investointien rahavirta	901 358,52	-60 379,25
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	-560,00	
Antolainasaamisten vähennykset	10 500,00	89 773,23
Antolainauksen muutokset	9 940,00	89 773,23
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	372 120,00	1 045 008,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-568 183,35	-528 183,35
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 932,61	-400 387,38
Lainakannan muutokset	-192 130,75	116 437,26
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	-114,44	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	114,44	
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8 871,61	-10 367,16
Vaihto-omaisuuden muutos	9 262,59	-12 164,14
Saamisten muutos	330 952,28	-511 430,84
Korottomien velkojen muutos	-191 876,99	21 946,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	157 209,49	-512 015,83
Rahoituksen rahavirta	-24 981,26	-305 805,33
Rahavarojen muutos	876 377,26	-366 184,58
Rahavarat 31.12.	3 529 914,34	2 653 537,08
Rahavarat 1.1.	2 653 537,08	3 019 721,66
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	876 377,26	-366 184,58
Yritysjärjestelyssä tulleet/lähteneet rahavarat		

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno- vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten sekä vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistoaikojä tarkistettu 1.1.2012 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaistenpoistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemmaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno- tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty asianomaisen hyödykkeiden hankintameno- vähennykseksi.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä osakkuusyhteisö Ristijärven Vesiosuuskunta. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaan omaan pääomana ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmin tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	2021	2020
Vaalit	1 516	
Kunnanvaltuusto		
Kunnanhallitus		
Yleinen hallinto	208 764	225 530
Sivistystoimi	115 167	120 071
Tekninen toimi	845 015	1 315 978
Maaseututoimi	1 769 634	2 088 658
Muut palvelut		
<i>Kunnan toimintatuotot yhteensä</i>	2 940 095	3 750 237

Verotulojen erittely	2021	2020
Kunnan verotulo	3 731 542	3 648 530
Osuus yhteisöveron tuotosta	772 363	509 043
Kiinteistövero	830 476	756 224
Muut verotulot	0	0
<i>Verotulot yhteensä</i>	5 334 380	4 913 797

Valtionosuuksien erittely	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	4 607 661	4 949 760
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	974 505	947 362
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-270 236	-248 007
Verotulomenojen kompensatio	840 844	840 856
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	6 152 774	6 489 971

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus muodostuu seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista

- yleisen osan määräytymisperusteet
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien ja saamelaisten osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet

Peruspalvelujen valtionosuuden ulkopuolelle jäävä ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakoulua sekä muita laskennallisia valtionosuuksia, jotka eivät kuulu uudistukseen eivätkä rahoitusosuuden laskennan piiriin, mutta käsitellään yhtenä kokonaisuutena ylläpitäjäjärjestelmän ohessa.

Viimeksi mainittuja ovat liikunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetus, teatterit, orkesterit ja museot sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly taulukossa esitettyihin valtionosuuksiin.

Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	25 865	9 404
Muiden palvelujen ostot	9 346 770	9 886 311
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	9 372 635	9 895 715

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseen ei ole annettu avustuksia.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Liite 4 / Khall 12.11.2012

Liite 3 / Kvalt 28.11.2012

RISTIJÄRVEN KUNNAN POISTO-OHJELMA

	Poisto-ohjelma	Yleisohje
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettoman oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta	5 – 20 v ¹
Muut pitkävaikutteiset menot		2 – 5 v
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto 2 vuotta	
Tutkimus- ja keittämismenot	Tasapoisto 2 vuotta	
Konserniliikevaihto	Tasapoisto 2 vuotta	
Liikearvo	Tasapoisto 2 vuotta	
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 2 vuotta	
Muut	Tasapoisto 2 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 30 v
Taloussrakennukset	Tasapoisto 10 vuotta	10 – 20 v
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 30 v
Asuinrakennukset	Tasapoisto 30 vuotta	30 – 50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto 20 %	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto 10 %	7 % - 10 %
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto 10 %	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto 15 %	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto 22 %	20 % - 22 %
Maakaasuverkko	Menojäännöspoisto 15 %	12 % - 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto 25 %	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto 25 %	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto 25 %	20 % - 25 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Tasapoisto 15 vuotta	15 - 20 v

¹ Erityisestä syystä voi olla enintään 20 v.

	Poisto-ohjelma	Yleisohje
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto 8 vuotta	8 - 15 v
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto 4 vuotta	4 - 7 v
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 10 v
Muut raskaat koneet	Tasapoisto 10 vuotta	10 - 15 v
Muut kevyet koneet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 10 v
Sairaala- , terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 15 v
Atk-laitteet	Tasapoisto 3 vuotta	3 - 5 v
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto 3 vuotta	3 - 5 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Poistosuunnitelman perusteet

Tätä poistosuunnitelmaa noudatetaan sellaisten hyödykkeiden poistoihin, joiden poistolaskenta alkaa 1.1.2012 (valmistuminen 31.12.2011 tai sen jälkeen) ja sitä aikaisemmin valmistuneiden hyödykkeiden poistoperusteena on kunnanvaltuuston 17.12.1996 hyväksymä poistosuunnitelma.

Kunnanhallitus voi tehdä teknis-taloudellisilla perusteilla hyödykekohtaisesti tästä poikkeavan poistosuunnitelman kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisten poistoaikojen rajoissa.

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Ristijärven kunnan pakollinen varaus 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Pakollinen varaus 31.12.	0	0	0	0
Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Ennallistamisvaraus 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Ennallistamisvaraus 31.12.	16 612	19 258		0
Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Kierrätyspolttoainevaraus 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Kierrätyspolttoainevaraus 31.12	0		0	0
Sote Potilasvahinkovakuutusvaraus 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Potilasvahinkovakuutusvaraus 31.12.	135 474	151 404		0
Sote muu pakollinen varaus 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Potilasvahinkovakuutusvaraus 31.12.	9 702			0
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	143 163	154 733	0	0

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot Kainuun sote ky <i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	0	0	0
Satunnaiset kulut <i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	0	0	0	0

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	2 218	1 901
Peruspääoman korot	657	61
<i>Yhteensä</i>	2 875	1 962

Erittely poistoeron muutoksista	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-118 171	537 047
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	-118 171	537 047

4.3 Taseen liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotuksia ei ole tehty.

Korkomenoja ei ole luettu hyödykkeen hankintameno.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oi- keudet	Muut pit- kävaikut- teiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut ai- neel. hyö- dykkeet	Ennako- maksut ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128 667				1 052 356	4 607 218	701 625	19 284		14 761	6 523 911
Lisäykset tilikauden aikana										70 410	70 410
Rahoitusosuudet tilikaudella											0
Vähennykset tilikauden aikana					-6 702	-243 986	-30 411				-281 099
Siirrot erien välillä		24 329			-36 847		30 863	15 218		-70 410	-36 847
Tilikauden poisto	-26 170					-243 141	-104 874	-10 453			-384 638
Arvonlennukset ja niiden palautukset											0
Aktivoidut korkomenot											0
Poistamaton hankintameno 31.12.	102 497	24 329	0	0	1 008 808	4 120 091	597 203	24 049	0	14 761	5 891 738
Arvonkorotukset											0
Kirjanpitoarvo 31.12.	102 497				1 008 808	4 120 091	597 203	24 049	0	14 761	5 891 738
Olennaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	985 699	1 024 546	966 586	1 003 433
Muut maa- ja vesialueet	42 222	48 923	42 222	48 923
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>1 027 920</i>	<i>1 073 469</i>	<i>1 008 808</i>	<i>1 052 356</i>

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta- yh- tymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 599 248	16 584	346 834	43 608	2 006 273
Lisäykset					0
Vähennykset	147 500				
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	1 451 748	16 584	346 834	43 608	1 858 773
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 451 748	16 584	346 834	43 608	1 858 773

Joukkovelkakirja- muut laina- ja muut saamiset (jvk-saamisia ei ole)				
	Saamiset konserni-yhtiöt	Saamiset kun- tayhtymät	Saamiset muut yh- teisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	866 953		81 495	948 448
Lisäykset			560	560
Vähennykset	-19 600		-10 500	-30 100
Siirrot erien välillä				0
Hankintameno 31.12.	847 353	0	71 555	918 908
Arvonlennukset				0
Arvonkorotukset				0
Kirjanpitoarvo 31.12.	847 353	0	71 555	918 908

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhtiöt						
				Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
	Koti- paikka	Kun- nan omis- tus- osuus %	Konser- nin omistus- osuus	omasta pääomasta	vieraasta pää- omasta	tilikau- den voi- tosta/ tappi- osta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Saukkohaka	Ristijärvi	100	100	7	0	1
Seniorpolis Oy	Ristijärvi	100	100	12	0	0
Osuuskunta Seniorisilta	Ristijärvi	58,8	58,8	-15	31	4
Ristijärven Vuokratalot Oy	Ristijärvi	100	100	235	2 043	-15
Kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä						
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	Ristijärvi	2,48	2,48	1	142	0
Kainuun liitto	Ristijärvi	1,89	1,89	8	2	0
Osakkuusyhtiöt						
Vesihuolto-osuuskunta (yhdistelemätön)	Ristijärvi	47,86		1	0	0
yhteensä				249	2 219	-7

Saamisten erittely				
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		20 354		
Lainasaamiset			0	
Pääomalainasaamiset				
Muut lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				10 918
<i>Yhteensä</i>	0	20 354	0	10 918
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		21 698		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	0	21 698	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus ja yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		0		
Lainasaamiset				100
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	100
<i>Saamiset yhteensä</i>	0	42 052	0	11 018

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		4 599,42	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		62	0	62
Kelan korvaus työterveyshuollosta	51 533	20 682	23 000	20 682
Kainuun sotien ylijäämän pal.		0		
Projektisaamiset	57 993	46 177	57 993	46 177
Muut tulojäämät	691 842	903 085	133 851	188 803
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	801 369	970 006	214 844	255 724
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	801 369	970 006	214 844	255 724

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	3 399 864	3 399 864	3 399 864	3 399 864
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	3 399 864	3 399 864	3 399 864	3 399 864
Arvonkorotusrahassto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahassto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Muu omat rahastot pääoma 1.1.	28 573	29 451	0	0
Siirrot rahastoon			0	0
Siirrot rahastosta		283	0	0
Muu omat rahastot pääoma 31.12.	28 573	29 168	0	0
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	28 573	29 168	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 014 653	1 095 166	1 190 155	1 272 801
Korjaus aikaisemmilta tilikausilta				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 014 653	1 095 166	1 190 155	1 272 801
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	124 036	-80 513	-114 060	-82 646
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	4 567 126	4 443 685	4 475 960	4 590 019

Erittely poistoerosta		
	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	750 291	868 462
EVL-poistoihin liittyvä poistoero	0	0
<i>Poistoero yhteensä</i>	750 291	868 462

Pitkäaikaiset velat		
	2021	2020
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	0	0

Joukkovelkakirjalainat		
	2021	2020
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		
- korko 0,00 % - 0,00 %	1 150 000	
- erääntyvät		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	0	0
- korko 0,00 % - 0,00 %		
- erääntyvät 28.2.2021-31.1.2022		
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>1 150 000</i>	<i>0</i>

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	16 651	19 258	16 651	
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	126 513	135 474	116 812	
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>143 164</i>	<i>154 733</i>	<i>133 463</i>	<i>0</i>

Vieras pääoma				
	2021		2020	
	Pitkä-ai- kainen	Lyhyt-ai- kainen	Pitkä-ai- kainen	Lyhyt-ai- kainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	576 487		576 487	
Siirtovelat		0		0
<i>Yhteensä</i>	<i>576 487</i>	<i>0</i>	<i>576 487</i>	<i>0</i>
Velat kuntayhtymille, jossa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat	0	0	314	0
Muut velat				
Siirtovelat	0	0		0
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus-yhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>				
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>576 487</i>	<i>0</i>	<i>576 487</i>	<i>0</i>

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	0	0	0	0
Muut velat	223 814	206 407	67 748	76 722
<i>Muut velat yhteensä</i>	223 814	206 407	67 748	76 722

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	21 948	34 883	21 948	34 264
Menojäämät				
Palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset	1 090 862	1 081 580	407 797	422 542
Muut Palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset				
Korkojaksotukset	3 750	10 110	3 653	10 110
Muut menojäämät	907 566	1 154 684	841 444	661 567
Potilasvakuutusyhdistys				
Valtionosuuden palautus				
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 024 126	2 281 257	1 274 842	1 128 483

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Vakuudet yhteensä</i>	0	0	0	0

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Leasing-vastuut yhteensä	37 532	7 852	34 122	7 768
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	10 826	6 216	9 800	6 167
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut		0	0	0
Toimitilojen vuokravastuut	129 982	185 572	0	0
Muut vuokravastuut	54 357	54 781	0	0

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 451 701	3 451 701	3 451 701	3 451 701
Jäljellä oleva pääoma	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000
Takaukset muiden puolesta*				
Alkuperäinen pääoma	985 000	985 000	985 000	985 000
Jäljellä oleva pääoma	351 010	351 010	351 010	351 010
Vakuudet: kunnan omavelkainen takaus				

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2021	2020
Kuntien takauskeskus		
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	8 731 721	8 485 027
Osuus kattamattomasta vastuusta 31.12.	0	0
Vastuuta kattava osuus rahastosta 31.12.	5 720	5 287

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Kustannukset, joihin sidoututtu		3 298 590	0	0
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>			0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0	0	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu**	143 118	276 457	143 118	276 395
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu***	1 521 400	1 521 400	1 521 400	1 521 400

*)Liitetiedoissa voidaan eritellä olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietotositteessa annetaan yksityiskohtainen erittely.

**)Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattoman tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimenrahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.

4.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2021	2020
Yleishallinto	5	14
Sosiaali- ja terveystoimi		11
Opetus- ja kulttuuritoimi	27	20
Tekniset palvelut	7	4
Maaseututoimi	43	49
<i>Yhteensä</i>	82	98

Henkilöstökulut		
	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 595 378	3 889 254
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	7 012	0
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	3 595 378	3 889 254

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut		
	2021	2020
Kansallinen Kokoomus	66	120
Suomen Keskusta	1 806	1 939
Vihreä liitto	111	27
Perussuomalaiset	111	
Vasemmisto	0	
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	2 094	2 086

Tilintarkastajan palkkiot		
	2021	2020

BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 200	3 394
Tilintarkastajan lausunnot		
Muut palkkiot	0	0
<i>Palkkiot yhteensä</i>	8 200	3 394

4.5 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Kirjanpito-asiakirjat

Päiväkirjat	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tuloslaskelma	sähköinen
Tase	sähköinen
Rahoituslaskelma	sähköinen
Tilipuitteet	sähköinen
Tase-erittelyt	paperi
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen

Tositteet säilytetään sähköisessä muodossa.

Tositelajit

Ristijärven kunta

Tlaji	Nimi	Tyyppi
10	Kassatositteet	
30	Pankkitositteet	
31	Salaiset ostolaskut P2P	osto
32	Ostolaskut P2P	osto
34	Hyvitysten kohdistus OSRE	
35	Ostolaskujen maksut	
36	Ostolaskut käsin tallennetut	osto
38	Toimeentulotuella maks. laskut	
39	Toimeentulotuki	
40	Myren viitesuoritukset	
41	Myre käsintallennetut suoritukset	
42	Intime yleislaskutus	myynti
44	Intime Web-laskutus hetilasku	myynti
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	myynti
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu	myynti
48	Sopimuslaskutus	myynti
49	Korkolaskut	myynti
59	Konvertoidut avoimet laskut	myynti
5F	Ateriapalvelu	myynti
5I	Päivähoito	myynti
5J	varhaiskasvatus (ap/ip)	myynti
5O	Lomituspalvelulaskutus	myynti
5Q	Hallinto- ja talouspalvelut	myynti
5S	Tonttivuokrat	myynti

5T	Vuokralaskutus	myynti
5U	Rakennusvalvonta	myynti
5V	Maa-aineslupalaskutus	myynti
5Y	Kaukolämpö	myynti
63	eMemo Payment maksut	
70	Sisäiset laskut	
77	SIS Web-muistiotositteet	
78	Sis.laskutus Intime/P2P	
80	Web-muistiotosite	
81	Käsinkirjatut muistiotositteet	
82	Matkalaskut M2	
83	Yleismuistiot MYRE	
84	Palkkatositteet	
85	Luottotappiot	
86	Hyvitysten kohdistus MYRE	
87	Sumu-poistot	
88	Käyttöomaisuuden luovutukset	
89	Poistoeron muutokset	
90	Vyörytykset	
91	Kirjanpidon laskennalliset	
92	Kirjanpidon automaattikirjauks	
93	Sisäisenlaskennan laskennalli	
94	Sisäisenlaskennan automaattik	
95	Jaksotukset	
96	Kirjanpidon tulos	
97	Kirjanpidon tulos laskennallin	
98	Sisäisenlaskennan tulos	
99	Sisäisen laskennan tulos laske	

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Ristijärvellä 31. päivänä maaliskuuta 2022

RISTIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Ristijärvellä _____._____ 2022
BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

_____
Tiina Mikkonen-Brännkärr
KHT, JHT tilintarkastaja